

Bestuursverslag 2019

Inhoudsopgave

WOORD VOORAF	4
1. VERSLAG RAAD VAN TOEZICHT	5
2. ALGEMEEN	7
2.1 Missie	7
2.2 Organisatie	7
2.3 Hoofdlijnen van het gevoerde beleid	9
3. ONDERWIJS	10
3.1 Bachelor en master	10
3.2 Belangrijkste ontwikkelingen	10
3.3 Onderwijsprestaties	12
3.4 Kwaliteitszorg	13
3.5 Publiek-private samenwerking	14
4. ONDERZOEK	15
4.1 Onderzoeksgroepen	15
4.2 Onderzoeksinzet en -output	15
4.3 Graduate Program	16
4.4 Greenwich School of Theology	16
4.5 Ontwikkelingen	16
5. VALORISATIE	17
5.1 Inzet voor kerk en samenleving	17
5.2 Bijzondere bijeenkomsten	17
5.3 AKZ+ Weetwatjegeloof.nl	18
5.4 PEP	19
5.5 Ontwikkelingen	19
6. INTERNATIONALISERING	20
6.1 Algemeen	20
6.2 EU-projecten	20
7. PERSONEEL	21
8. FACILITEITEN	23
8.1 Bibliotheek	23
8.2 Huisvesting	23
8.3 Veiligheid en bedrijfshulpverlening	24
8.4 ICT	24
8.5 Elektronische leeromgeving en website	24
9. FINANCIËN	25
9.1 Jaarrekening	25
9.2 Balans per 31 december 2019	31
9.3 Staat van baten en lasten over 2019	32
9.4 Kasstroomoverzicht over 2019	33
9.5 Waarderings- en resultaatbepalingsgrondslagen	34
9.5.1 Waarderingsgrondslagen	34
9.5.2 Resultaatbepaling	35
9.5.3 Kasstroomoverzicht	35
9.6 Toelichting balans	36
9.7 Toelichting staat van baten en lasten	39
9.8 Verantwoording notitie helderheid	44
9.9 Gebeurtenissen na balansdatum	45
9.10 Bestuurs- en controleverklaring	46
BIJLAGEN	49
1. Samenstelling bestuur en personeel	49
2. Samenstelling diverse universitaire gremia	51
3. Nevenactiviteiten en vertegenwoordigingen van de hoogleraren en docenten	52
4. Procesgang kwaliteitsafspraken	54
5. Lijst van gebruikte afkortingen	57

Woord vooraf

Voor de Theologische Universiteit Apeldoorn (TUA) was 2019 een jubileumjaar. Woensdag 11 september hebben we het 125-jarig jubileum gevierd. Het was een mooie dag met een grote belangstelling en interessante workshops. Een novum was dat iemand van buiten de universiteit de rede bij de opening van het academisch jaar uitsprak: prof. dr. A. van de Beek hield een boeiend betoog over 'Gereformeerd - bevrijdend en gevaarlijk'.

Velen hebben zich in de loop van de jaren ingezet voor de TUA. In dat kader willen we de namen noemen van de emeritus prof. dr. W.H. Velema en de oud-conciërge J. Brouwer, die in het voorjaar overleden zijn. Om gezondheidsredenen moesten we helaas afscheid nemen van dr. J.W. van Pelt. Hij was vanaf 1 januari 2008 aan de TUA verbonden.

De uitwerking van het instellingsplan is voortvarend opgepakt. Een aanvraag voor een eenjarige master in deeltijd is opgesteld, ingediend en goedgekeurd door de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW). Voor de eerste keer zijn alle promovendi in een zogenaamde Graduate Week bij elkaar gekomen. De overeenkomst met de Greenwich School of Theology (GST) is verder uitgewerkt en getekend.

In het voorjaar vond de onderwijsvisitatie plaats. Het panel was positief over zowel de bachelor als de master. Voor beide een voldoende, waar het enige alternatief een onvoldoende is. Een ander panel heeft de kwaliteitsafspraken beoordeeld en heeft namens de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) een positief advies aan de minister afgegeven. We zijn blij met en dankbaar voor deze twee beoordelingen door deskundigen.

De TUA is betrokken bij twee Europese projecten: ReIReS en RESILIENCE. Dat heeft van enkele medewerkers veel tijd gevraagd. De TUA ontvangt internationaal veel waardering voor haar rol in deze onderzoeksprojecten.

Het primaire proces van onderwijs geven, onderzoek doen en kennis uitdragen heeft goede voortgang kunnen vinden. Opnieuw kwalificeerde de Keuzegids onze bachelor en master als 'topopleiding'.

Er stonden 88 voltijdstudenten ingeschreven, er vonden 3 promoties plaats, de wetenschappelijke onderzoekoutput geeft een totaalscore van 42, terwijl de valorisatieoutput optelt tot 135. TUA-hoogleraren gaven colleges in Indonesië, Zuid-Korea en Zuid-Afrika. Vanuit het buitenland brachten 2 hoogleraren enige tijd door in Apeldoorn. Het jaar kon financieel afgesloten worden met een positief resultaat van ruim € 560.000,-, dankzij een grote nalatenschap en een grote kerkelijke gift en ondanks de hogere reserveringen die nodig zijn vanwege het nieuwe meerjarenonderhoudsplan.

In dit verslag leest u meer over bovenstaande en andere aspecten die van belang waren voor de TUA-gemeenschap.

We realiseren ons dat voor al onze inspanning als docenten, studenten en ondersteunend personeel geldt: 'als de Here het huis niet bouwt, tevergeefs zwoegen de bouwlieden'.

College van bestuur,

Ir. W.J.A. Hanekamp, voorzitter
Prof. dr. H.J. Selderhuis, rector

1. Verslag raad van toezicht

De raad van toezicht (RvT¹) oefent binnen de TUA de taken en bevoegdheden uit die volgens de Wet Hoger Onderwijs en Wetenschappelijk Onderzoek (WHW) tot de verantwoordelijkheid van deze raad behoren. De generale synode (GS) van de Christelijke Gereformeerde Kerken (CGK) benoemt de leden van de RvT. De verantwoordelijkheden van de RvT zijn vastgelegd in de Formele Regelingen van de TUA, voor het laatst aangepast op 23 november 2016. De Formele Regelingen zijn het bestuurs- en beheersreglement voor de TUA.

De samenstelling van de raad was in 2019 als volgt:

Drs. R.W.J. Soeters (voorzitter)
Prof. dr. ir. K. van Breugel
Drs. J.M. Kuijper-Rustenburg
Mr. H.M. Oevermans (secretaris)
T. Loonstra, RA

De RvT heeft afscheid genomen van mw. J.M. van der Beek-van der Linden. Ze is vanaf het begin secretaresse van de RvT geweest. In haar plaats is benoemd mw. W.N.A. den Heijer-Verboom.

Leden van de RvT ontvangen geen vergoeding voor hun activiteiten (zie het overzicht op pagina 43).

De TUA volgt de governance-code 'Goed Bestuur' zoals die door de Vereniging van Samenwerkende Nederlandse Universiteiten (VSNU) is opgesteld. De update van deze code is aan de orde gesteld in de RvT. De RvT ziet ook toe op de naleving van wettelijke voorschriften.

Het systeem van kwaliteitszorg is in het verslagjaar niet gewijzigd.

In het verslagjaar heeft de RvT zesmaal vergaderd in aanwezigheid van (een vertegenwoordiging van) het college van bestuur (CvB). Belangrijke besluiten die genomen zijn:

- goedkeuring begroting 2020;
- goedkeuring bestuursverslag en jaarrekening 2018;
- de opdracht om het werk van de huidige controlerend accountant met een jaar te verlengen;
- meerjarenbegroting 2020-2022.

Er is verder gesproken over:

- beloning bestuurders en klasse-indeling Wet Normering Topinkomens (WNT);
- treasurystatuut;
- buffervermogen;
- bestuursstructuur;
- rapport commissie Van Rijn 'Wissels om';
- rapport voor de GS;
- rooster van aftreden leden RvT;
- Greenwich School of Theology (GST);
- aanbevelingen van de onderwijsvisitatie;
- identiteitsverklaring personeel;
- protocol bij overlijden.

Door onvoorziene omstandigheden zijn de functioneringsgesprekken met de leden van het CvB naar begin 2020 doorgeschoven.

De RvT is nauw betrokken bij het proces rondom de keuzes voor de invulling van de

---

¹ Een lijst van de in dit bestuursverslag gebruikte afkortingen is te vinden op pagina 56.

kwaliteitsafspraken, alsmede bij de opzet van de nieuwe master. Ook over de voortgang van de uitwerking van de ambities uit het instellingsplan is meerdere malen met het CvB gesproken. De RvT heeft op basis van tussentijdse financiële rapportages toegezien op de rechtmatige verwerving en rechtmatige en doelmatige besteding van middelen.

Op 30 september heeft de RvT gesproken met de universiteitsraad (UR). Op 11 november heeft de RvT een zelfevaluatie gehouden.

Er is ook overleg geweest met het moderamen van de RvT van de Theologische Universiteit Kampen (TUK) teneinde de contacten voort te zetten.

De RvT stelt vast dat het CvB naar behoren heeft gefunctioneerd en dat het principe van onafhankelijkheid wordt geëerbiedigd.

Toekomstige ontwikkeling

Voorjaar 2020 komt op de vergadering van de GS een notitie van de bestuurlijke gremia aan de orde om de bestuursstructuur op onderdelen aan te passen.

Verder zal de uitwerking van het instellingsplan de komende jaren de nodige aandacht vragen. Daarin heeft het CvB negen ambities benoemd, die voor de toekomst van de TUA van evident belang zijn.

Algeheel oordeel

De RvT constateert dat het onderwijs en onderzoek aan de TUA in 2019 goede voortgang mochten hebben. Zij spreekt de wens uit dat de activiteiten van de universiteit, waarbij het gedachtegoed van de gereformeerde theologie centraal staat, mogen bijdragen aan een positieve ontwikkeling van onze maatschappij en het welzijn van de mensen daarin.

8 juni 2020,
namens de raad van toezicht,

drs. R.W.J. Soeters,
voorzitter

mr. H.M. Oevermans,
secretaris

2. Algemeen

2.1 Missie

Waar de TUA voor staat en voor wil gaan is samengevat in onderstaande tabel.

Hoger doel	Gewaagd doel	Kernkwaliteiten	Kernwaarden
Waarvoor bestaat de TUA?	Waarheen gaat de TUA?	Waarin blinkt de TUA uit?	Waarvoor staat de TUA?
academische vorming van theologen denktank voor gereformeerde visie op cultuur en samenleving	een gereformeerd theologisch instituut dat mensen vormt en toerust om het hart van het Evangelie te verbinden met het leven vandaag midden in de seculiere werkelijkheid	Bijbelonderzoek en kennis van de Reformatie en haar geschiedenis met concentratie op studie van de bronteksten wetenschap en geloof gaan op een natuurlijke manier samen	wetenschappelijke theologie dienst aan kerk en samenleving confessionele grondslag én oecumenische openheid

Kernachtig samengevat: 'Denken om te dienen'.

De TUA leidt mensen op tot breed inzetbare theologen (predikant, evangelist, zendeling, gemeentestichter, kerkelijk werker, godsdienstleraar, Bijbelvertaler en wetenschapper) die theorie en praktijk weten te verbinden en verricht wetenschappelijk theologisch onderzoek en draagt de resultaten daarvan actief uit.

Kernactiviteiten zijn het verzorgen van academisch onderwijs, het doen van onderzoek op het gebied van theologie en het leveren van een bijdrage om deze kennis in het dagelijks leven te kunnen gebruiken (valorisatie).

2.2 Organisatie

De TUA is een levensbeschouwelijke universiteit die uitgaat uit van de CGK.

De GS is de breedste kerkelijke vergadering van de CGK. Eens in de drie jaar komt de GS bijeen. Dan leggen de RvT en het curatorium (Cura) verantwoording af.

De benoeming van de hoogleraren geschiedt door de GS op voordracht van het Cura. De universitair docenten worden benoemd door het CvB, waarbij het Cura de benoeming dient goed te keuren.

De RvT bestaat uit vijf leden die benoemd worden door de GS en komt ongeveer zes keer per jaar bijeen. De RvT benoemt het CvB, bestaande uit twee personen: een algemeen bestuurder (tevens voorzitter) en een rector-bestuurder.

Beide bestuurders zijn integraal verantwoordelijk voor de gehele organisatie, maar binnen deze integrale verantwoordelijkheid dragen zij afzonderlijk de eerste verantwoordelijkheid voor bepaalde taken. Voor de rector betreft dat alle zaken die betrekking hebben op identiteit, onderwijs en onderzoek. Het rectoraat wordt in principe bij toerbeurt vervuld door een van de hoogleraren. De algemeen bestuurder is verantwoordelijk voor alle overige zaken, zoals onderwijsondersteuning, facilitair beleid en financiën. Het CvB vergadert in de regel tweewekelijks.

Het Cura bestaat uit negen predikanten uit de CGK, waarvan acht benoemd door de vier particuliere synoden en één door de GS. Het Cura houdt toezicht op het gereformeerd-

confessionele karakter van de opleiding. De werkzaamheden van de curatoren betreffen verder het toelaten van studenten die predikant willen worden (admissie-examen) en het begeleiden van de studenten die via dit examen zijn toegelaten tot de opleiding voor predikant in de CGK. Bij het masterexamen van de admissiale studenten is een delegatie van het Cura aanwezig. Daarnaast nemen zij het proponentsexamen af van studenten die preekconsent aanvragen en stellen zij studenten beroepbaar in de CGK. Het Cura vergadert ongeveer negen keer per jaar en rapporteert jaarlijks in een verslag aan de particuliere synoden.

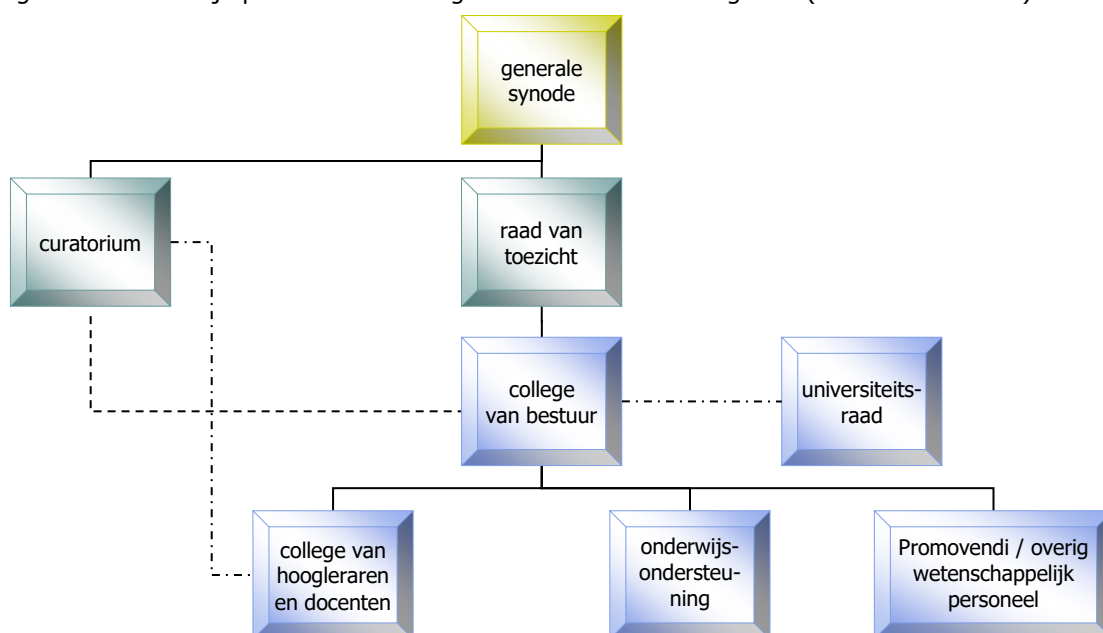
Elke hoogleraar is verantwoordelijk voor de ontwikkeling van het hem toegewezen wetenschapsgebied en voor de inhoud van het te geven onderwijs op dat terrein. Onder leiding van de rector komt het college van hoogleraren (Coho) circa acht keer per jaar bijeen. De hoogleraren vormen samen ook het college voor promoties in de zin van de WHW. Met de promovendi is regelmatig bilateraal overleg.

Twee keer per jaar vindt er een overleg plaats met alle docenten en de hoogleraren. Bij een deel van de agenda schuift ook het onderwijsondersteunend personeel aan.

Binnen de organisatie van de TUA neemt de UR de in de richtlijnen van de WHW aangewezen plaats in. Tijdens alle vergaderingen is er een moment van formeel overleg met het CvB, vertegenwoordigd door de voorzitter van dit college. Bij dat overleg, dat in het jaar 2019 vijf keer plaatsvond, werden die zaken besproken waarbij instemming van de UR is vereist, alsook die waarbij de UR een adviserende rol heeft. In een goede verstandhouding werd o.a. gesproken over de uiteindelijke vaststelling van het instellingsplan, over de voornemens en verwachtingen rond het instellen van een nieuwe eenjarige masteropleiding naast de driejarige master en over regelingen die samenhangen met de tentaminering en examinering van studenten.

Twee momenten waren daarnaast in het jaar 2019 van wezenlijk belang. Allereerst betrof dat de inbreng van de UR in het uiteindelijke opstellen van het plan om invulling te geven aan de financiële bijdrage van overheidswege inzake de kwaliteitsafspraken, en het daaraan gekoppelde interview door het panel van de NVAO, waarbij vanuit dat panel expliciet gevraagd werd of en in hoeverre de UR daadwerkelijk bij dit proces was betrokken. Het andere moment was gedurende de onderwijsvisitatie die plaatsvond, waarbij eveneens een afzonderlijke ontmoeting van de visitatiecommissie met (een afvaardiging van) de UR plaatsvond. Op beide momenten werd vooral en gericht de geleding van de studenten in de UR bevestigd.

Gesteld kan worden dat de UR op een goede manier de plek kan innemen in het geheel van de organisatie waarbij sprake is van een goed contact en overleg met (de voorzitter van) het CvB.

Figuur 1
Organogram TUA.

Samen met de Universiteit voor Humanistiek (UvH), de Protestantse Theologische Universiteit (PThU) en de TUK vormt de TUA het Netwerk Levensbeschouwelijke Universiteiten (NLU). De NLU wil de samenwerking de komende tijd nadrukkelijker vorm geven.

2.3 Hoofdpijnen van het gevoerde beleid

Allereerst is het beleid aan de TUA erop gericht dat het onderwijs en onderzoek goede doorgang kunnen vinden.

In 2019 is veel energie gestoken in de ontwikkeling van een eenjarige master, als alternatief voor hen voor wie de driejarige master te lang duurt, maar zich wel verder willen verdiepen in de gereformeerde theologie.

Verder zijn de aanbevelingen vanuit de onderzoek- en onderwijsvisitatie besproken en is er een tijdpad voor de uitwerking van deze aanbevelingen uitgezet. Ook de opmerkingen van het panel dat de kwaliteitsafspraken beoordeeld heeft, zijn besproken en verder opgepakt.

Eind augustus is de eerste Graduate Week gehouden, onderdeel van het Graduate Program. Daar was goede belangstelling voor. Inzet is om de promovendi beter en strakker te begeleiden.

In oktober is de overeenkomst met de GST getekend. De promovendi die momenteel al aan de GST een promotietraject volgen, zullen nog aan de North West University (NWU) promoveren. De nieuwe GST-promovendi zullen een 2^e promotor vanuit de TUA krijgen en promoveren aan onze universiteit. De TUA zal geleidelijk de administratieve taken van de NWU overnemen.

De TUA is ook partner geworden van het door Horizon 2020 gefinancierde project RESILIENCE (RELigious Studies Infrastructure: tooLs, Expert, conNections and CEnters). Dit internationale project staat allereerst ten dienste van academici, maar beoogt ook impact op de niet-academische wereld: het ontwikkelt instrumenten voor een innovatieve benadering van religiestudies die gebruikt kunnen worden voor een Europees antwoord op de uitdagingen die religieuze diversiteit met zich meebrengt.

De scenario's voor huisvesting zijn verkend en in het CvB besproken. Geconstateerd is dat er op dit moment geen urgentie is om op korte termijn om te zien naar een andere accommodatie.

De TUA volgt de governance-code 'Goed Bestuur' zoals die door de VSNU is opgesteld. In het bestuurs- en beheersreglement, de zogenaamde Formele Regelingen, waarvan een update is vastgesteld op 23 november 2016, is dit nader uitgewerkt. De toepassing van deze code is in het verslagjaar niet gewijzigd. De RvT ziet ook toe op de naleving van wettelijke voorschriften.

3. Onderwijs

3.1 Bachelor en master

De studie theologie aan de TUA bestaat uit een driejarige bachelor theologie (een undergraduate fase van 180 EC) die de basis vormt voor een driejarige master theologie (een graduate fase van 180 EC).

3 jaar Master	1 jaar specialisatie 2 jaar verdieping
3 jaar Bachelor	theologische en kerkelijke vakken, inclusief klassieke talen

Figuur 2

Opbouw theologiestudie aan de TUA.

Om aan de TUA te kunnen studeren, gelden twee toelatingseisen:

- een vwo-diploma, hbo-diploma of wo-diploma. Bij een aan een vwo-diploma gelijkgesteld getuigschrift, zoals een hbo-propedeuse, oordeelt het CvB, na advies van de examencommissie (ExC), over de toelating. Bij deze beoordeling wordt het wenselijk geacht dat de student op de havo (of een daaraan gelijkgestelde opleiding) twee moderne talen met een voldoende heeft afgerond. Ook de studieduur van de propedeuse wordt meegenomen in de beoordeling.
- Instemming met de gereformeerde belijdenisgeschriften.

3.2 Belangrijkste ontwikkelingen

Bachelor

Met ingang van de cursus 2019/2020 is gestart met een nieuw bachelorprogramma. Uitgangspunt van dit programma is een afgeronde bachelor die naast doorstroom in de driejarige master aan de TUA, ook goed aansluit op een een- of driejarige master elders, maar zo mogelijk ook op de beroepspraktijk. Om dit laatste mogelijk te maken, moesten er in de bachelor meer onderdelen opgenomen worden vanuit de praktische theologie. Nieuw zijn enkele inleidende vakken en specifieke aandacht voor de hermeneutiek, niet alleen bij de Bijbelse maar ook bij de systematische vakken. Er is naar gestreefd alle theologische disciplines evenwichtig aan bod te laten komen, het wetenschappelijke niveau op peil te houden en de studeerbaarheid te vergroten. Door de veranderingen in het curriculum moest Latijn als vast onderdeel uit het curriculum worden gehaald. Hebreeuws en Grieks houden een onverminderd sterke plek.

Nieuw voor de TUA is dat in een aantal collegeblokken gewerkt gaat worden met een overkoepelend thema, om de integratie tussen de verschillende vakken in dat collegeblok te bevorderen. Daarnaast is er in het tweede studiejaar een praktijklijn opgenomen door integratie van theorie en stage binnen de praktische theologie. Het derde studiejaar start met een keuzeminor van 25 EC, die door de student gebruikt kan worden om zich te specialiseren richting het gewenste vervolg. Deze en andere aanpassingen zijn gedaan om de overgang naar de nieuwe master, waarmee in september 2020 wordt gestart, zo soepel mogelijk te laten verlopen.

Master

Ook het curriculum van de driejarige master is aangepast om een goede aansluiting te bieden op de nieuwe bachelor. De kerkelijke vakken die tot heden veelal als keuzevakken werden aangeboden, zijn opgenomen in het vaste curriculum, omdat de opleiding primair gericht is op het predikantschap (in de CGK). Tevens is getracht om de opleiding eveneens interessant te maken voor andere studenten door grotere blokken met keuzeruimte. Net als bij de bachelor is in de master een aantal collegeblokken opgenomen met een overkoepelend thema ter bevordering van

integratie tussen de vakken, maar ook tussen de studie jaren. De specialisatie wordt niet meer volledig in het laatste jaar gedaan, maar er wordt aan gewerkt in alle jaren van de master. Tenslotte zijn er in de master verschillende stagemomenten opgenomen, gekoppeld aan de theorie. Met deze wijzigingen hopen wij onze driejarige master een duidelijker profiel te hebben gegeven.

Master 'Herbronning Gereformeerde Theologie'

De projectgroep van de nieuw ontworpen master 'Herbronning Gereformeerde Theologie' (HGT) (Engelse naam: 'Living Reformed Theology' (LRT)) heeft in 2019 het profiel van deze master verder ontwikkeld. De master, die in deeltijd gevolgd kan worden, omvat een uniek programma vanwege de interdisciplinaire aanpak tussen de verschillende vakgroepen.

Nadruk lag in het eerste halfjaar op de aanvraag macrodoelmatigheid die ingediend moest worden bij de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs (CDHO). In deze aanvraag dient aangetoond te worden dat er behoefte is aan de gevraagde opleiding en dat er op de arbeidsmarkt ruimte is voor aan deze master afgestudeerde theologen. In opdracht van de TUA hebben de organisaties EXPHO en TienOrganisatie een arbeidsmarktonderzoek uitgevoerd. De resultaten en conclusies van dit onderzoek zijn gebruikt bij het beschrijven van de aanvraag macrodoelmatigheid. Op 5 september 2019 is de aanvraag verstuurd naar het CDHO. Het CDHO heeft positief gereageerd op de aanvraag en de minister van OCW heeft op 22 oktober 2019 laten weten dat ze instemt met het voornemen van de TUA om de wo-masteropleiding HGT te verzorgen als bekostigde opleiding.

De volgende stap was het aanvragen van de accreditatie voor de nieuwe opleiding, die de NVAO zal uitvoeren. Hiervoor is in november en december 2019 een informatiedossier samengesteld, waarin de opleiding op inhoud en kwaliteit verder is uitgewerkt. Dit dossier is inmiddels verstuurd naar de NVAO. Nog voor de zomer van 2020 wordt de uitslag hiervan verwacht. Mocht alles naar wens verlopen, dan zal de nieuwe master D.V. september 2020 van start gaan. Ondertussen hebben verschillende belangstellenden zich voor deze master gemeld.

Kwaliteitsafspraken

In het sectorakkoord Hoger Onderwijs zijn zes thema's benoemd waarop het onderwijs verbeterd zou kunnen worden: intensiever en kleinschaliger onderwijs (1), meer en betere begeleiding van studenten (2), studiesucces (3), onderwijsdifferentiatie (4), passende en goede onderwijsfaciliteiten (5) en verdere professionalisering van docenten (6).

In het kader van deze zogenaamde kwaliteitsafspraken hebben de studenten aangegeven de door de minister toegezegde subsidie graag in te zetten voor meer methodologie en academische vaardigheden ten behoeve van en begeleiding bij het schrijven van werkstukken en scripties: een keuze voor thema 2. Vanwege het beperkte budget (€ 150.000 in 6 jaar) is gekozen voor het aanbrengen van focus.

In 2019 is dit voorstel officieel ingediend en ontving de TUA na toetsing door de NVAO groen licht. Hierop zijn de plannen in nauw overleg met de UR verder geconcretiseerd. De aanbevelingen vanuit het panel dat de toetsing deed, zijn hierin meegenomen. Begin 2020 is een advertentie uitgegaan voor een methodoloog en kunnen de plannen worden geïmplementeerd. De middelen voor 2019 worden dan ook doorgeschoven. Zie hierover ook bijlage 4 'Procesgang kwaliteitsafspraken'.

Onderwijsvisite

In 2019 heeft aan de TUA een onderwijsvisite plaatsgevonden. De visite kon voor beide opleidingen (bachelor en master) positief worden afgesloten. In vervolg op deze visite is naar aanleiding van de panelgesprekken een lijst met verbeterpunten geformuleerd. Daarbij is voor de uitwerking ervan een tijdspad opgesteld, dat door het CvB bewaakt wordt. De belangrijkste onderwerpen zijn: werkdruk van de staf, verschuiven van taken van hoogleraren naar docenten, breder definiëren uitstroomprofiel master, actief leren in bachelor, aandacht voor methodologisch aspect scriptiebegeleiding.

3.3 Onderwijsprestaties

Instream

Per 1 oktober 2019 was het totaal aantal ingeschreven (voltijd)studenten 88, zie tabel 1. De TUA mocht 17 nieuwe studenten verwelkomen in de bachelor en 3 in de master.

Tabel 1

Aantallen studenten per 1 oktober.

Studiejaar	Bachelor totaal	Master totaal	Man	Vrouw	Totaal
2017	60	37	80%	20%	97
2018	65	34	79%	21%	99
2019	64	24	77%	23%	88

Daarnaast kent de TUA studenten die op contractbasis losse vakken volgen, de zogenaamde contractanten. Veelal gaat het om een aanloop naar een voltijdstudie. Onderstaande tabel geeft een indruk om hoeveel mensen dit gaat. Behalve contractanten zijn er tweede inschrijvers, die studeren aan een andere universiteit, maar daarnaast bij de TUA (een deel van) de studie volgen. Deze studenten zijn niet in de cijfers meegenomen. Doorgaans gaat het om 10-15 personen per jaar.

Tabel 2

Instream contractanten per cohort.

Cohort	Totaal instroom	Totaal aantal contractanten
2017-2018	4	25
2018-2019	3	25
2019-2020 ²	5	19

Uitval

In 2018-2019 hebben 6 bachelorstudenten hun studie gestaakt zonder een diploma te hebben behaald. Van deze studenten ontving 1 aan het einde van de propedeuse een negatief bindend studieadvies, 4 eerstejaars beëindigden vroegtijdig de studie omdat ze niet genoeg motivatie voor de studie hadden of het niveau niet goed aankonden en 1 derdejaarsstudent voelde zich om gezondheidsredenen genoodzaakt de studie te staken. Vanuit de master heeft geen van de studenten de studie gestaakt zonder diploma te behalen. In 2019 waren 3 studenten tijdelijk uitgeschreven, van wie 2 om gezondheidsredenen.

Uitstroom en gemiddelde studieduur

In 2018-2019 studeerden 13 bachelorstudenten af en 12 masterstudenten. Zowel de bachelor- als de masterstudenten deden gemiddeld 4 jaar over hun studie, wat betekent dat de gemiddelde student een jaar uitloopt. In de afgelopen jaren zijn verschillende maatregelen genomen om studievertraging tegen te gaan. Per 2019/2020 is gestart met een vernieuwd bachelorprogramma. Bij de aanpassingen in het programma is studeerbaarheid een van de uitgangspunten geweest.

De TUA kent een profleringsfonds waarop studenten een beroep kunnen doen in geval van ernstige studievertraging ten gevolge van overmachtssituaties, bestuurslidmaatschap studentenvereniging, deelname aan de UR. In 2019 is hier geen gebruik van gemaakt.

De TUA heeft sinds september 2015 een door het Sirius Programma goedgekeurd excellentietraject. Via dit traject worden studenten die bovengemiddeld presteren, en die dit qua beschikbare tijd voor studie ook aankunnen, uitgedaagd om iets extra's te doen in de vorm van een minor van minimaal 15 EC. De studieadviseur en docenten stimuleren studenten die bovengemiddeld scoren

² Gegevens tot eind december 2019. Later in het studiejaar 2019-2020 zijn ook nog contractanten ingestroomd.

hieraan mee te doen. In 2019 ontving 1 student op zijn bachelorbul een aantekening dat hij een excellentietraject gedaan heeft. Daarnaast volgt een aantal studenten naast hun opleiding aan de TUA elders nog een studie of doet extra keuzevakken aan de TUA zelf. Jaarlijks ontvangen docenten een lijst van studenten die voor een traject in aanmerking komen en ook de studieadviseur wijst deze studenten op de mogelijkheid een excellentietraject te doen.

Studentenoordeel over de opleidingen

Bij de jaarlijks door Studiekeuze123 uitgevoerde Nationale Studenten Enquête (NSE) werd de TUA in 2019 opnieuw bijzonder positief beoordeeld (respons: 35 studenten (42%). Het algemeen oordeel dat studenten los van de overige vragen over de studie aan de TUA kunnen geven, kwam uit op 4,67 (waar maximaal 5,00 gehaald kon worden), dat is nog hoger dan in de achterliggende jaren. Ook de sfeer op de opleiding (4,73) en de mate waarin onze studenten hun studie zouden aanbevelen aan anderen (4,72) kwamen hoger uit dan de voorgaande jaren. De TUA scoort zelfs op het laagst beoordeelde deelgebied (internationalisering, score 3,90) nog ruim boven het landelijk gemiddelde van 3,4. Het hoogst viel het oordeel uit over de studiebegeleiding (4,62), de informatievoorziening (4,64), de stage-ervaring (4,65), de docenten (4,67), het studierooster (4,83) en de groepsgrootte (zelfs 4,85).

In de Keuzegids Universiteiten (bachelor) en de Keuzegids Masters scoort de TUA hoog in de categorie 'theologie en levensbeschouwing'. In het bijzonder het studieprogramma, de toetsing, de docenten en de haalbaarheid van de studie scoren hoog. Al een groot aantal jaren mag de TUA zich Topopleiding noemen. De informatie in de keuzegidsen is voor een deel gebaseerd op de NSE-enquêtes.

Tabel 3

Gemiddelde scores NSE.

NSE	Gemiddelde score TUA op alle onderzochte deelgebieden (schaal 1-5)
2017	4,09
2018	4,15
2019	4,45

De positieve scores stimuleren tot blijvende aandacht voor het verzorgen van het onderwijs en alle aspecten die daarop betrekking hebben om deze mooie waardering vast te houden.

3.4 Kwaliteitszorg

De kwaliteit van het onderwijs op de TUA wordt op verschillende wijzen geborgd, geëvalueerd en gemonitord, met als doel het onderwijs voortdurend te doen ontwikkelen en verbeteren. In de evaluatiesystematiek van de TUA is beschreven op welke wijze de evaluatie wordt uitgevoerd. Ook in het jaar 2019 zijn verschillende acties ondernomen:

- Na de afronding van elk vak werd een vakevaluatie afgenomen. De vragenlijst gaat in op de kwaliteit van de colleges, de presentatie door de docent, de werkvormen, de toetsing en de tijdsbesteding aan het vak door de student. De docenten ontvangen de uitkomsten aangevuld met reflectievragen ten behoeve van verbetering van het vak.
- Aan het einde van het cursusjaar 2018-2019 zijn met alle jaargroepen de jaarlijkse evaluatiegesprekken gevoerd. Deze gesprekken hebben de vorm van een interview. Onderwerpen die o.a. aan de orde kwamen waren: studielast, collegerooster, niveau onderwijs, verhouding theorie/praktijk, begeleiding, feedback bij opdrachten/tentamens en faciliteiten. Waar nodig zijn verbetervoorstellen en urgente zaken onder de aandacht gebracht van het CvB.
- Na de gemeentestage en aan het eind van de bachelor- en masterscriptie wordt studenten gevraagd een evaluatieformulier in te vullen. Studenten hebben de mogelijkheid gehad in 2019 om de vragenlijsten digitaal in te vullen via de elektronische leeromgeving (ELO). Hier is echter weinig gebruik van gemaakt.

De systematiek van de vakevaluaties wordt regelmatig besproken door de Opleidingscommissie (OC). Versterkingen in deze systematiek wordt gezocht in de richting van docenten die aangeven op welke manier zij de aandachtspunten uit de vakevaluaties ter harte nemen. De OC wil zodoende sterker toezien op een cyclisch kwaliteitsproces: student-docent-student, waarbij het onderwijs nog meer dan in het verleden verbetert.

Er zijn in 2019 geen klachten ingediend bij een van de hiervoor door de TUA ingestelde commissies³.

3.5 Publiek-private samenwerking

De TUA is niet betrokken bij publiek-private samenwerking op het gebied van onderwijs.

---

³ *Geschillencommissie, College van beroep voor de examens etc.*

4. Onderzoek

Het onderzoek is, naast het onderwijs, een van de primaire taken aan een universiteit en heeft als zodanig zelfstandige betekenis. Tegelijk is er een nauwe relatie tussen onderwijs en onderzoek: het onderwijs stimuleert tot verdergaand onderzoek en omgekeerd komt onderzoek het onderwijs ten goede.

4.1 Onderzoeksgroepen

Nadat in 2018 de oude onderzoeksprogramma's waren beëindigd, heeft alleen de samenwerking van onderzoekers van TUA en TUK binnen de onderzoeksgroep Biblical Exegesis and Theology (BEST) een vervolg gekregen. Voor de disciplines kerkgeschiedenis & kerkrecht en voor praktische theologie zijn nieuwe onderzoeksprojecten geformuleerd en binnen het Coho besproken. De relatief grote omvang van de onderzoeksgroep BEST betekent dat de programmaleider, professor Huijgen, relatief veel tijd moet besteden aan de organisatie van deze onderzoeksgroep, wat overigens wel vrucht afwerpt. De beide andere programmaleiders, de hoogleraren Kater en Selderhuis, konden dankbaar gebruikmaken van de ondersteuning vanuit de twee bijzondere leerstoelen, namelijk die van de hoogleraren De Muynck en Van Willigen.

4.2 Onderzoeksinzet en -output

Per 1 september 2019 is G.M. Bosker MA benoemd als promovendus kerkgeschiedenis met als onderwerp 'De visie op leven en sterven in de Nadere Reformatie'. De omvang van zijn aanstelling is 0,42 fte.

De totale inzet voor onderzoek bedroeg per 1 oktober 2019 4,42 fte.

In de hiernavolgende tabel 4 staat een totaaloverzicht van de output over 2019.

Tabel 4
Onderzoeksoutput 2019.

Categorie	Aantal	Toelichting
Wetenschappelijke publicaties: artikelen non-refereed	-	Artikelen over een resultaat van wetenschappelijk onderzoek gericht op het forum van onderzoekers. Hieronder vallen non-refereed artikelen, hoofdstukken in (congres)bundels, inleidingen op (her)-publicaties.
Wetenschappelijke publicaties: artikelen refereed	11	Artikelen die onderworpen zijn aan een proces van kritische, onafhankelijke evaluatie door één of meer experts in het onderwerp, genaamd 'referees'.
Wetenschappelijke publicaties: boeken	1	Boeken over een resultaat van wetenschappelijk onderzoek gericht op het forum van onderzoekers. Academische oraties en monografieën.
Wetenschappelijke publicaties: hoofdstuk in boek	7	-
Wetenschappelijke publicaties: dissertaties	3	Publicaties waarop de graad van doctor is verkregen aan de universiteit.
Vakpublicaties: artikel in tijdschrift	2	Publicaties over een resultaat van wetenschappelijk onderzoek, gericht op professioneel geïnteresseerden.
Vakpublicaties: boeken	4	-
Vakpublicaties: hoofdstuk in boek	14	-

In 2019 vonden aan de TUA drie promoties plaats:

- Op 23 april promoveerde C.H.W. van den Berg op zijn proefschrift 'Anton Engelbrecht 1487-1556. Eine Biografie und eine vollständige Edition der "Acten des sunderlichen Sinodums die Oberkeit belangend (1533)"'. Eerste promotor was prof. dr. H.J. Selderhuis. Prof. dr. Th.G. Wilhelmi was tweede promotor.
- Op 26 april promoveerde H. de Waard, docent oudtestamentisch Hebreeuws en Bijbels Aramees aan onze universiteit, met als dissertatie 'Jeremiah 52 in the context of the Book Jeremiah'. Prof. dr. H.G.L. Peels was eerste promotor en tweede promotor was prof. dr. B.E.J.H. Becking.
- Op 5 september promoveerde Y.E. Kartawidjaja. De titel van zijn proefschrift luidde 'Music in Martin Luther's theology'. Eerste promotor was prof. dr. H.J. Selderhuis. Tweede promotor was prof. dr. K. Küster.

In de serie *Apeldoornse Studies* verschenen in 2019:

- Prof. dr. M.J. Kater, *Heden, indien u Zijn stem hoort. Een bijdrage tot een homiletische theologie* (nummer 73).
- Prof. dr. G.C. den Hertog, *De eerste ethiek van de Reformatie. Luthers Sermon von den Guten Werken en de 'herontdekking' ervan in onze tijd* (nummer 74).
- Prof. dr. M.A. Van Willigen, *Niemand heeft ooit God gezien. De vroegchristelijke exegese van Johannes 1:18* (nummer 75).

4.3 Graduate Program

In 2018 is gestart met de ontwikkeling van een Graduate Program, dat als doel heeft het efficiënt begeleiden van promovendi volgens een standaardtraject dat door de TUA wordt gefaciliteerd. In de zomer van 2019 vond de eerste Graduate Week plaats, waarvoor zich 10 deelnemers hadden aangemeld, die gezamenlijke instructie ontvingen over en werkten aan het opzetten van een proposal. Daarnaast hadden zij individuele gesprekken met hun promotor. Teruggekeken wordt op een positieve start van het programma.

4.4 Greenwich School of Theology

De gesprekken die in 2018 gestart zijn met GST hebben geresulteerd in een overeenkomst tot samenwerking, die getekend is door beide partijen op 1 oktober 2019.

Doel van de samenwerking is buitenlandse promovendi op te leiden en te begeleiden naar hun promotie. GST is een onafhankelijk privé-instituut, dat sinds 1958 masteropleidingen op afstand aanbiedt, op het gebied van theologische en religieuze vakken. Daarnaast is er ook de mogelijkheid om een promotiestudie te doen, waarbij GST tot nu toe samenwerkte met de North-West University in South Africa. Vanaf 1 oktober 2019 gaan de promotietrajecten verder onder de gezamenlijke vlag van GST en TUA. Met deze constructie blijft de mogelijkheid bestaan om binnen het internationale netwerk dat GST in de afgelopen jaren heeft opgebouwd promotietrajecten aan te bieden ten dienste van kerk en theologie.

In 2019 is naast de afstemming op bestuurlijk niveau gewerkt aan het klaarmaken van de administratieve procedures en de afstemming hiervan tussen GST en TUA. Naar verwachting zullen de eerste nieuwe PhD-studenten vanaf 2020 aangemeld worden.

4.5 Ontwikkelingen

De oprichting van het Graduate Program en de organisatie van de onderzoeksgroepen Praktische theologie en Kerkgeschiedenis & Kerkrecht hebben het onderzoek aan de TUA een extra impuls gegeven. Nieuwe actiepunten zijn de bezinning op meer rendement uit toegekende onderzoekstijd, verhoging van het aantal fte's voor onderzoek, evenals de verhoging van output, met name in refereed journals en wetenschappelijke boekseries.

Er is een begin gemaakt met het beschrijven, vastleggen en bespreken van een onderzoeksbeleid voor de komende jaren. De verwachting is dat dit vóór de zomer van 2020 kan worden afgerond. Nieuwe uitdaging vormt de toename van het aantal promovendi, met name uit het buitenland. Niet alleen vraagt de begeleiding extra investering van menskracht, ook moeten de thema's voor de dissertaties zoveel mogelijk aansluiten bij de onderzoeksprogramma's.

5. Valorisatie

5.1 Inzet voor kerk en samenleving

In aansluiting op het Hoofdlijnenakkoord van de VSNU (december 2011) verstaan we onder valorisatie 'het proces van waardecreatie uit kennis, afkomstig uit alle disciplines, door kennis geschikt en beschikbaar te maken voor economische en maatschappelijke benutting en te vertalen in producten, diensten, processen en nieuwe bedrijvigheid'. In deze lijn heeft de TUA met haar expertise op het gebied van theologie en levensbeschouwing een waardevolle eigen inbreng voor kerk en samenleving. Zowel vanuit de TUA in het algemeen als door de brede uitwaaiing van functies van individuele docenten in kerk en samenleving is sprake van een grote kennisvalorisatie op allerlei niveaus.

Een totaaloverzicht van de output over 2019 treft men aan in tabel 5.

Tabel 5
Valorisatie-output 2019.

Categorie	Aantal	Toelichting
Populariserende publicaties: boeken	1	Boeken over een resultaat van wetenschappelijk onderzoek, gericht op het bredere publiek.
Populariserende publicaties: hoofdstuk in boek	3	-
Populariserende publicaties: bijdrage aan dagblad, weekblad, kerkblad of tijdschrift	51	Meditaties, artikelen en columns in CGK-kerkbladen, artikelen, ingezonden stukken, columns, recensies en interviews in kranten, artikelen, columns, recensies en interviews in tijdschriften die geen theologisch karakter dragen
Andere resultaten: recensies	33	Een boekbespreking is een beschrijving, kritische analyse en evaluatie van de kwaliteit, de intentie en de significantie van een boek. Het is gericht op het doel, de inhoud en de autoriteit van een boek.
Andere resultaten: redactie boek	12	Redactie van een boek.
Andere resultaten: redactie tijdschrift	13	Redactie van een tijdschrift.
Andere resultaten: bijdrage aan tv, radio of internet	13	Een uitgezonden interview of een bijdrage in een internationaal, nationaal of regionaal televisie – of radioprogramma.
Andere resultaten: overig (herdrukken, vertalingen etc.)	9	-

Daarnaast zijn hoogleraren en docenten met hun expertise aanwezig in diverse adviesraden en fora in het bredere kerkelijke en maatschappelijke leven, studentenwerk, de zorg en media.

5.2 Bijzondere bijeenkomsten

- Op 30 januari vond een symposium plaats onder de noemer 'Heilige huizen. Hoe ondersteun je ouders in de opvoeding?' Dit symposium werd georganiseerd samen met het christelijke opvoedplein 'Geloof in het gezin' en de Christelijke Hogeschool Ede (CHE). Het programma bestond uit lezingen en workshops en was bestemd voor iedereen die met geloofsopvoeding en geloofsopvoeders te maken heeft.
- Op 5 april werd een ander publieksvriendelijk symposium gehouden, met als thema 'De homiletiek van prof. W. Kremer'. Tijdens dit symposium vond tevens de presentatie plaats van *Priesterlijke prediking. Verzameld werk van prof. W. Kremer (1896-1985)*. Homileten uit de CGK, GKv, PKN, HHK en GG gingen deze dag publiekelijk met elkaar in gesprek.

- Op 10 mei werd een conferentie gehouden over 'De theologie van Dordt en de kerk vandaag'. Aanleiding voor deze conferentie was de 400^e verjaardag van de Synode van Dordrecht (1618-1619). De conferentie werd georganiseerd samen met het Hersteld Hervormd Seminarie en de leerstoel Godgeleerdheid van de Rijksuniversiteit Groningen.
- Op 20 juni vond de inauguratie plaats van prof. dr. M.A. van Willigen op de bijzondere leerstoel 'Bijbeluitleg Vroege Kerk'. Hij aanvaardde zijn ambt met een rede over 'Niemand heeft ooit God gezien. De vroegchristelijke exegese van Joh. 1:18'.
- 11 september herdachten we met een jubileumdag de 125^e verjaardag van de universiteit. Het programma bestond uit meet & greet's met oud-studenten van de TUA, muzikale bijdrages door de TUA-cantorij, een feestelijke lunch en een lezing door prof. dr. A. van de Beek met als titel 'Gereformeerd – bevrijdend en gevaarlijk'.
- Op 17 september was de TUA medeorganisator van het in Amersfoort gehouden Preekfestival, een dag vol inspiratie, ideeën, studie en bezinning voor voorgangers en theologiestudenten, met als onderwerp: 'de preek'.
- Op 30 oktober was de verschijning van het boek *Lezen en laten lezen* van prof. dr. A. Huijgen aanleiding voor een studiedag over gelovig omgaan met de Bijbel. Sprekers met diverse kerkelijke en theologische achtergronden verhielden zich tot Huijgens benadering. Tijdens de studiedag werd tevens de tweedelige set *Calvijn Verzameld* gepresenteerd. Aan dit werk hebben meerdere studenten en docenten van de TUA meegewerkt en het is onder redactie van prof. dr. H.J. Selderhuis tot stand gekomen.
- Van 11 tot en met 15 november werd de Week van de Vroege Kerk gehouden, met onder andere een mini-symposium over 'Getuigen uit de Vroege Kerk' en een lezing over 'Hymnen in de Vroege Kerk' (met medewerking van leden van de TUA-cantorij).
- Op 20 november werd een studiedag gehouden over 'Kerk zijn voor iedereen', georganiseerd naar aanleiding van het boek *Een kerk die kan. Zoek de bloei van je buurt* (Rudolf Setz en Marten van der Meulen). De studiedag was bedoeld voor mensen met een betaalde of onbetaalde functie in de kerk. Samen gingen zij aan de slag met de vraag: hoe kan de kerk een plek zijn waar iedereen welkom is?
- Op 2 december, tenslotte, vond een studiedag plaats op het vlak van het kerkrecht: 'Knellend of knullig? Kerk, recht en kerkrecht'. Deze studiedag werd gehouden rondom de presentatie van het nieuwe *Handboek Gereformeerd Kerkrecht*, waarvan prof. dr. H.J. Selderhuis redacteur is.

5.3 AKZ+ | Weetwatjegeloof.nl

Samen met de TUK en Hogeschool VIAA te Zwolle biedt de TUA (onder andere) videocolleges aan belangstellenden aan over thema's vanuit de theologie die van betekenis zijn voor het leven en denken van alledag. Hierdoor wordt werk uit het onderwijs en onderzoek aan de drie instellingen (en uit hun bredere netwerk) geschikt en beschikbaar gemaakt voor geïnteresseerden uit de brede achterban. Er werden 3 nieuwe online videocursussen gepubliceerd met 33 nieuwe videolessen en 13 studie(mid)dagen/conferenties georganiseerd met in totaal 1.132 deelnemers.

In totaal stonden er op 31 december 2019 op weetwatjegeloof.nl 36 cursussen online, met een inhoud van 274 videolessen. Per 1 mei werd de toegang tot de video's gratis, mede dankzij een legaat. Alle actieve en on-hold-abonnees (totaal 1.837) kregen vanaf dat moment een gratis account. Tot 31 december kwamen er nog eens 388 gratis accounts bij, waardoor 2019 afgesloten werd met totaal 2.225 actieve accounts.

Er is gesproken over een nieuwe vorm van samenwerking, die beter zou aansluiten bij de verschillende manieren waarop er door de partners van AKZ+ als platform voor kennisdeling wordt gebruikgemaakt. Besloten is dat de TUK per 1 januari 2020 verdergaat als enige eigenaar van het platform, dat de naam vanaf dat moment wijzigt in Weetwatjegeloof.nl (zonder AKZ+), en dat er vanaf dat moment ook ruimte is voor het toetreden van meer partners waarmee een eigen intensiteit van samenwerking kan worden afgesproken.

5.4 PEP

Binnen de CGK is enkele jaren geleden begonnen met de regulering van de permanente educatie van predikanten (PEP). De TUA heeft ten behoeve hiervan een aparte pagina ingericht op haar website. Hierop worden voor predikanten interessante keuzevakken of specialisatiecolleges uit de master aangeboden en eventueel cursussen waar vanuit de CGK of andere kerken specifiek naar gevraagd wordt. Getracht wordt om zoveel mogelijk aan te haken bij wat er al is. Het aanbod is nog niet groot, maar het lijkt erop dat het zich gestaag verder uitbreidt.

5.5 Ontwikkelingen

Er wordt gewerkt aan een idee om met de CHE een gecombineerde theologische en onderwijskundige verdieping op masterniveau te ontwikkelen voor docenten (po, vo en mbo).

6. Internationalisering

6.1 Algemeen

Op 1 mei werd een MoU (memorandum of understanding) gesloten in Suwon (Zuid-Korea) met Hapdong Theological Seminary (HTS). De TUA heeft steeds als doel gesteld dat aan overeenkomsten met andere instellingen concreet inhoud moet worden gegeven. In 2019 zijn in dat kader de hoogleraren Lyle Bierma (Calvin Theological Seminary) en Peter Lillback (Westminster Theological Seminary) als gastdocent in Apeldoorn geweest. Zij hebben onderzoek gedaan en colleges verzorgd, maar hebben ook gesprekken met docenten en studenten gevoerd. De ervaring van deze twee bezoeken was dusdanig dat uitgezien wordt naar volgende bezoekers. Tevens staan bezoeken van TUA-docenten aan buitenlandse instellingen op het programma en is de hoop dat we ook tot een uitwisseling van studenten kunnen komen.

Studenten worden gestimuleerd (internationale) symposia, congressen en summer schools bij te wonen. Wanneer studenten enige tijd in het buitenland willen studeren, verleent de TUA hulp bij het vinden van informatie over passende buitenlandse opleidingen. Onder bepaalde voorwaarden wordt ook financiële ondersteuning verleend door de universiteit.

De TUA doet mee aan het Holland Scholarship, een beurs van het OCW en 48 Nederlandse hogescholen en universiteiten. In 2019 is geen gebruik gemaakt van de aangeboden beurs voor inkomende studenten en ook niet door studenten van de TUA die voor enige tijd naar het buitenland wilden.

6.2 EU-projecten

ReIReS

Sinds begin 2018 is de TUA partner in een Europees onderzoeksprogramma dat onder de titel ReIReS (Research Infrastructure for Religious Studies) onderzoek en training doet op het gebied van digital humanities en religiewetenschap. De TUA is verantwoordelijk voor de training van jonge onderzoekers en organiseert in dat verband zes trainingen aan verschillende Europese universiteiten. In 2019 hebben trainingen plaatsgevonden aan onder andere de universiteit Sophia, het Institut für Europäische Geschichte in Mainz en de universiteit van Parijs. Aan deze trainingen namen ook studenten en personeel van de TUA deel. ReIReS versterkt de internationalisering en professionalisering van het onderzoek aan de TUA en vergroot haar naamsbekendheid, mede omdat de andere instellingen in dit project veel waardering hebben voor de wijze waarop de TUA haar taak vervult.

RESILIENCE

Twaalf academische instellingen, waaronder de TUA, uit tien Europese landen hebben hun krachten gebundeld in het project RESILIENCE met als doel het oprichten van een Europese onderzoeksinfrastructuur voor religiestudies. Het tweejarige project wordt gefinancierd door Horizon 2020 en is in september 2019 gelanceerd. Het hebben van een onderzoeksinfrastructuur op het gebied van religie kan onder andere een antwoord bieden op problemen die te maken hebben met religieuze diversiteit. Dat kan bijvoorbeeld door het doen van gezamenlijk wetenschappelijk onderzoek. RESILIENCE werkt aan een aanvraag die medio mei 2020 aan het ESFRI Forum zal worden voorgelegd. In de tussentijd heeft de TUA overleg gehad met de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO). Een Nederlandse versie van de aanvraag van het project zal worden ingediend bij het NWO, waarbij steunbrieven van het ministerie voor OCW worden gevraagd voor dit project. In de persoon van prof. dr. H.J. Selderhuis participeert de TUA in de Executive Board (EB) van RESILIENCE. De verantwoordelijkheid van een groot deelproject, Communication and Dissemination, ligt bij mw. K. Boersma. Naast hen zijn er nog meerdere collega's betrokken bij de werkzaamheden van het RESILIENCE-project.

7. Personeel

Personeelsbestand

In 2019 hebben de volgende wijzigingen plaatsgevonden in het personeelsbestand.

Einde dienstverband:

- Per 1 juni K.J. de Jong, bibliotheekmedewerker (0,32 fte)
- Per 31 maart J.M. van der Beek-van der Linden, secretaresse RvT
- Per 31 december 2019 dr. J.W. van Pelt, docent diakonie (0,1 fte)

In dienst getreden:

- Per 1 januari drs. W. Reijnoudt-Klein, als beleidsmedewerker onderwijs en onderzoek (0,8 fte)
- Per 1 april W.N.A. den Heijer-Verboom, als secretaresse van de RvT
- Per 1 september G.M. Bosker MA, als promovendus kerkgeschiedenis (0,42 fte)
- Per 1 september A.M.J. Buitink, als medewerker bibliotheek (0,4 fte)
- Per 1 september dr. C.C. den Hertog, als docent systematische theologie / dogmatiek (0,3 fte)

Daarnaast is per 15 februari prof. dr. M.A. van Willigen verbonden aan de TUA als bijzonder hoogleraar Bijbeluitleg Vroege Kerk/Early Christian Exegesis (ECE) (vanuit de Stichting Bijbeluitleg Vroege Kerk). Hij inaugureerde op 20 juni met een rede die was getiteld: 'Niemand heeft ooit God gezien. De vroegchristelijke exegese van Joh. 1:18'.

Aanpassing van de aanstelling:

- Per 1 september drs. A. Heystek, docent psychologie, van 0,10 naar 0,15 fte

Op 1 oktober 2019 bedroeg de totale personeelsformatie 17,34 fte.

Tabel 6

Personeelsformatie in fte's per 1 oktober.

	2019				2018
	M	V	Totaal fte	%	Totaal fte
Hoogleraren	4,0	0,0	4,0	23,1	4,0
Universitair docenten	4,14	1,0	5,14	29,6	4,79
Promovendi	0,92	0,5	1,42	8,2	1,0
Wetenschappelijk medewerkers	0,0	0,4	0,4	2,3	0,4
Ondersteunend personeel	2,79	3,59	6,38	36,8	5,5
Totale formatie	11,85	5,49	17,34	100	15,69
Aantal personen	21	9	30		27

In vergelijking met 2018 is de personele omvang met 1,65 fte toegenomen. De gemiddelde leeftijd van de 30 medewerkers was op 1 oktober 49,5 jaar.

Naast de universitair docenten maakt de universiteit voor onderdelen van de studie die specifieke vakkennis vragen, gebruik van gastdocenten.

De TUA maakt al jaren gebruik van studenten en andere betrokkenen voor incidentele ondersteuning van hoogleraren en het facilitair beheer. Dit is inmiddels geformaliseerd in zogenaamde 0-urencontacten. Per 1 oktober zijn dat er 13.

Ziekteverzuim

In tabel 7 staat het verloop van het ziekteverzuim. Dit percentage wordt berekend door het aantal verzuimde kalenderdagen te delen door het aantal beschikbare kalenderdagen. Daarop vindt een correctie plaats als de werkzaamheden gedeeltelijk hervat zijn.

Tabel 7

Verzuimoverzicht.

Jaar	Percentage
2017	6,25
2018	7,77
2019	3,76

Het verzuim was in 2019 gelukkig weer lager dan de voorgaande jaren. Het afgelopen jaar is er nog één docent afwezig geweest wegens burn-out. Er is helaas geen zicht op herstel. Een andere docent viel tijdelijk uit vanwege hartklachten. Gelukkig was het goed te behandelen. Het overige ziekteverzuim op de TUA is relatief laag en veelal kortdurend.

Ontslag

Er zijn geen lopende zaken ten aanzien van ontslagprocedures of uitkering na ontslag.

Sabbatical

Er zijn geen hoogleraren met sabbatical geweest.

Jubileum

Op 16 augustus was mw. J.W. van de Zande-de Roo 40 jaar in dienst van de TUA. Op gepaste wijze hebben we daar aandacht aan besteed.

Ontwikkelingen

In het kader van de verbreding en versterking zoals beschreven in het instellingsplan is uitbreiding van het personeelsbestand wenselijk. Daarvoor zal in het voorjaar van 2020 een planning gemaakt worden zodat nieuwe collegae per 1 september 2020 benoemd kunnen worden.

8. Faciliteiten

8.1 Bibliotheek

De TUA beschikt over een eigen wetenschappelijke bibliotheek, die ten doel heeft om studenten en docenten te ondersteunen in hun onderzoek en studie. Andere belangstellenden kunnen ook van de bibliotheek gebruikmaken. De aanschaf is gericht op de thema's die binnen het onderwijs en de onderzoeksgroepen actueel zijn.

De bibliotheek heeft een omvang van ruim 56.000 banden. Twee collecties brochures zijn digitaal toegankelijk via Delpher en Digibron. Het aantal tijdschriften met een lopend abonnement is 117, zowel digitaal als print.

De TUA-bibliotheek zal zich steeds meer richten op het toegankelijk houden en het vindbaar zijn van de collectie. Vanaf 2019 is de bibliotheekcollectie opgenomen in WorldCat.org en op die manier zichtbaar en vindbaar voor iedere onderzoeker of andere geïnteresseerde. Dat dit daadwerkelijk zo is, werd duidelijk door aanvragen vanuit andere bibliotheken voor materiaal uit de TUA-collectie. Via het nieuwe interbibliothecair leenverkeer zijn in 2019 26 boeken en artikelen geleverd aan andere bibliotheken.

Voor studenten en medewerkers van de TUA is het mogelijk geworden om materiaal uit de collecties van de TUK en de John Smyth Library / IBTS Centre Amsterdam aan te vragen. Op deze manier zijn 125 aanvragen gehonoreerd. Omgekeerd zijn 166 boeken uit onze collectie verzonden naar genoemde bibliotheken. Daarbuiten zijn voor een aantal TUA-gebruikers 6 boeken en artikelen uit andere bibliotheken aangevraagd.

Het aantal uitleningen bedroeg in 2019 1.823. In deze cijfers worden de materialen voor studie en naslag ter plekke niet meegerekend. Het gebruik van de studieplekken in de bibliotheek en leeszaal stijgt. Er zijn extra studieplekken gerealiseerd, maar de leeszaal blijft te klein voor zowel studieplekken als voor de toenemende collectie.

De TUA-collectie is ook voor belangstellenden van buitenaf toegankelijk. Een groot aantal externe leners weet de bibliotheek te vinden. In 2019 hebben 12 nieuwe externe leners zich als bibliotheekgebruiker ingeschreven.

8.2 Huisvesting

Het investeringsbeleid is erop gericht om de accommodatie alsmede de faciliteiten up-to-date te houden. Onderhoud en verbetering van het gebouw heeft daartoe ook in 2019 zo goed mogelijk plaatsgevonden. Te denken valt aan een asbestsanering in de CV-ruimte en het repareren en deels vervangen van een aantal dakgoten. Ook is het voegwerk in enkele muren hersteld.

Door een deskundig bureau is in 2019 een meerjarenonderhoudplan opgesteld met een tijdshorizon van dertig jaar. Dit plan vormt de basis voor de voorzieningen ten behoeve van groot onderhoud. De technische commissie zal zorg dragen voor het nauwkeurig uitvoeren van de in het plan opgestelde onderdelen. Er zal regelmatig een evaluatie plaatsvinden en waar nodig zal het plan bijgesteld worden.

In 2019 heeft in het kader van de Wet Milieubeheer een intern onderzoek plaatsgevonden naar energiebesparende maatregelen. In 2019 is overgegaan naar ledverlichting. Door een deskundige is gekeken welke maatregelen nog meer genomen kunnen worden. Inzetten op een betere isolatie is duur in relatie tot de verwachte besparing. Het is aantrekkelijker om te focussen op de verwarmingsapparatuur door een aangepaste regeltechniek. Hiervoor zijn offertes opgevraagd. In 2020 zal deze aanpassing gerealiseerd worden.

In het kader van duurzaamheid zal ook de plaatsing van zonnepanelen op het dak van de bibliotheek onderzocht worden wat betreft investering en rendement.

De scenario's voor huisvesting zijn verkend en in het CvB besproken. Geconstateerd is dat er op dit moment geen urgentie is om op korte termijn om te zien naar een andere accommodatie.

8.3 Veiligheid en bedrijfshulpverlening

Op 18 december heeft de jaarlijkse bhv-(herhalings)cursus plaatsgevonden.

Op donderdagmorgen 19 december is een ontruimingsoefening gehouden. Hoewel er in allerlei ruimtes de nodige mensen aanwezig waren, was het hele gebouw binnen vijf minuten ontruimd. Verbeterpunten zijn opgemerkt en waar nodig direct gecorrigeerd.

8.4 ICT

Het is van groot belang dat het digitale verkeer binnen de universiteit zonder problemen functioneert. Onder verantwoordelijkheid van de beheerder houdt een professioneel bedrijf deze zaken in de gaten, waardoor struikelblokken doorgaans spoedig opgelost worden en het mogelijk is om in te spelen op vragen en suggesties vanuit de medewerkers en studenten. Nieuwe software is geïnstalleerd en defecten zijn verholpen.

8.5 Elektronische leeromgeving en website

Van de ELO 'OnderwijsOnline' wordt bij steeds meer facetten van de organisatie van de opleidingen gebruikgemaakt. Deze ELO wordt onder andere gebruikt voor het inschrijven voor vakken en tentamens, het inleveren en nakijken van opdrachten, het delen van (onderwijs)informatie, de communicatie tussen docenten en studenten en het bevragen van studenten door middel van enquêtes. Ook het Cura, de OC, UR en RvT maken gebruik van de ELO voor het plaatsen en delen van vergaderstukken.

Omdat de leverancier van het studentinformatiesysteem (SIS), Trajectplanner, stopt met de ondersteuning van dit SIS, zijn de opties voor een alternatief onderzocht. Dit heeft ertoe geleid dat in 2019 een contract is gesloten met 'Educator' voor de levering van een SIS dat ook elementen in zich heeft van een ELO, waarmee beide in de toekomst geïntegreerd kunnen worden. De planning is om per 1 oktober 2020 over te stappen naar het nieuwe systeem.

De in 2018 vernieuwde website had met name wat betreft de Engelstalige pagina's uitbreiding nodig. Hieraan is in 2019 gewerkt. Ook in 2020 zal hier nog mee worden verdergegaan. De website wordt wekelijks geactualiseerd en van nieuwe informatie voorzien.

9. Financiën

9.1 Jaarrekening

Inleiding

Deze jaarrekening betreft de financiële verslaglegging 2019 van de Theologische Universiteit Apeldoorn.

Hierna volgt een korte analyse op hoofdlijnen.

Gebeurtenissen in de verslagperiode

In 2019 is de TUA partner geworden in een tweede groot Europees Horizon 2020-programma: RESILIENCE. De TUA is verantwoordelijk voor het opzetten van de communicatie binnen en vanuit dit programma.

In het kader van het nieuwe instellingsplan zijn er activiteiten ontplooid wat betreft de uitwerking van een curriculum voor een deeltijdmaster van 60 EC, het opzetten van een Graduate Program voor promovendi en het aangaan van een samenwerking met de GST.

Vermeldenswaard is eveneens dat er dit jaar opnieuw een promovendus in dienst is gekomen van de TUA.

Financiële positie

Het geraamde begrotingstekort kon worden weggewerkt door grote onvoorziene inkomsten (hogere giften en legaten).

Vorderingen in de balans namen toe met € 421.000, met name door een grote te ontvangen erfenis.

Het eigen vermogen stijgt met € 206.000 door het positieve exploitatieresultaat over 2019 van € 561.000 minus correctie foutenherstel van € 355.000 in het beginvermogen per 2019.

Het eigen vermogen wordt aangehouden als bufferreserve om niet structurele financiële tegenvallers en risico's te kunnen opvangen en de continuïteit van de universiteit te waarborgen. De omvang van het eigen vermogen past binnen de kaders van de solvabiliteitseis van de universiteit.

De personele voorzieningen nemen ten opzichte van 2018 enigszins af door vrijval van € 138.000 wegens overlijden van twee uitkeringsgerechtigden. De voorziening groot onderhoud is fors hoger door een nieuw opgesteld meerjarenonderhoudsplan.

De overige balansposten lieten geen grote schommelingen zien.

Resultaat 2019 ten opzichte van budget

Het resultaat over 2019 was begroot op € 251.882 negatief. De realisatie komt uit op een bedrag van € 560.578 positief. Het verschil van € 812.460 is in grote lijnen als volgt te verklaren:

- De rijksbijdrage is € 57.000 hoger uitgevallen dan begroot. De overheid heeft de bijdrage verhoogd om de stijgende loonkosten op te kunnen vangen.
- De collegegelden zijn met € 15.000 achtergebleven ten opzichte van de begroting. Dit wordt met name veroorzaakt door een hogere uitstroom dan verwacht en een lagere doorstroom naar de masteropleiding.
- De baten werk in opdracht van derden valt in 2019 € 12.000 hoger uit door een NWO-subsidie, welke is gekoppeld aan het Europees Horizon 2020-programma ReIReS.
- De overige baten zijn ongeveer € 880.000 hoger uitgevallen dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de ontvangst van diverse legaten/erfenissen (samen € 487.000) en één grote gift van € 201.000. Daarnaast is er in 2019 voor de Europese projecten ReIReS en RESILIENCE € 200.000 aan subsidie toegerekend.
- De personeelskosten zijn in totaal € 36.000 hoger uitgevallen dan begroot. De salariskosten zijn echter fors hoger. Dit is deels veroorzaakt door uitbreiding in fte (najaar 2018 en in 2019) (€ 80.000) en stijging van de salarissen (CAO-verhoging en tredeverhogingen). Daarnaast is € 61.000 aan extra loonkosten toe te wijzen aan werkzaamheden ten behoeve van de Europese projecten ReIReS en RESILIENCE. Tegenover de stijgende loonkosten staat een vrijval in de personele voorzieningen van € 138.000 door het overlijden van 2 uitkeringsgerechtigden.

- De afschrijvingen zijn € 7.000 lager dan de begroting door het doorschuiven van kleine investeringen naar de toekomst.
- De huisvestingskosten zijn ten opzichte van de begroting met € 47.000 gestegen doordat er in 2019 meer is uitgegeven aan onderhoud en de toevoeging aan de onderhoudsvoorziening € 21.000 hoger is als gevolg van het vernieuwd meerjarenonderhoudsplan.
- De overige lasten zijn € 45.000 hoger ten opzichte van het budget. Dit betreft voor een deel € 62.000 aan kosten voor de eerder genoemde Europese projecten en daarnaast zijn er minder kosten gemaakt (kostenbeheersing).
- Financiële baten en lasten zijn € 1.000 lager dan begroot als gevolg van de lage rentestand.

Treasurybeleid

In het jaarverslag wordt door een publieke organisatie expliciet verantwoording afgelegd over het gevoerde beleid ten aanzien van de financiële middelen. De Theologische Universiteit Apeldoorn heeft in 2010 een treasurystatuut vastgesteld, dat is goedgekeurd door de RvT. Dit treasurystatuut is in 2019 geactualiseerd. Het accent van het treasurybeleid ligt met name op het beleggen van de financiële middelen van de universiteit. Het beleid is primair risicomijdend.

Op grond hiervan mogen de volgende beleggingen worden aangehouden: posities op langlopende spaarrekeningen, deposito's, obligaties en staatsleningen. Bij de verwerving van nieuwe beleggingen wordt alleen belegd in beleggingsvormen bij financiële instellingen die onder toezicht staan van De Nederlandse Bank en minimaal een single A-rating hebben. Fondsen die in het verleden werden aangeschaft, worden verantwoord afgebouwd en bij de obligaties wordt gekozen voor aanschaffingen die voldoen aan de rendementsdoelstelling. Alle beleggingen dienen hoofdsom- gegarandeerd te zijn.

Ontwikkeling kengetallen

	<i>Realisatie 2019</i>	<i>Realisatie 2018</i>
Liquiditeit (current ratio). Definitie: vlottende activa / kortlopende schulden	10,16	8,09
Solvabiliteit 1. Definitie: eigen vermogen / totale vermogen	0,39	0,31
Solvabiliteit 2. Definitie: eigen vermogen + voorzieningen gedeeld door het totale vermogen	92,8%	91,2%
Rentabiliteit. Definitie: resultaat uit gewone bedrijfsvoering gedeeld door totale baten uit gewone bedrijfsvoering	17,2%	4,4%

De begrippen solvabiliteit en current ratio spelen in de beoordeling van het weerstandsvermogen van de instelling een belangrijke rol. Wijzigingen in de kengetallen worden met name veroorzaakt door investeringen, resultaat en financiering. De universiteit maakt tot op heden geen gebruik van een kredietfaciliteit. De verschillen tussen 2019 en 2018 zijn beperkt en worden vooral veroorzaakt door mutaties in het eigen vermogen.

Continuïteit

De TUA is een universiteit met een sterk eigen vermogen. Financiële continuïteit is daardoor gewaarborgd.

In onderstaande overzichten wordt een verwachting uitgesproken voor de ontwikkelingen in de jaren 2019 tot en met 2022. In deze cijfers is een raming opgenomen voor de realisatie van de ambities uit het instellingsplan. Het gaat daarbij om:

- Uitbreiden opleidingsaanbod (met name eenjarige deeltijdmaster)
- Verhogen output onderzoek
- Versterken contact kerken
- Internationalisering verbreden
- Valorisatie samen met hbo

- Veranderen organisatiestructuur
- Aanpassing huisvesting
- Uitbreiding bibliotheek
- Fondswerving

Personele ontwikkelingen en studentenaantallen

Personeel (fte per 1 ultimo)	<u>2019</u>	<u>2020</u>	<u>2021</u>	<u>2022</u>
Management/directie	0,9	0,9	0,9	0,9
Onderwijs en onderzoek	11,0	12,5	13,7	13,8
Ondersteunend personeel	5,4	5,6	5,6	5,4
	17,3	19,0	20,2	20,1

Voor de komende jaren is in het instellingsplan uitbreiding gepland in de personele bezetting. Inzake onderwijs en onderzoek is de verwachting dat er in 2020 uitbreiding komt voor 0,2 fte voor een methodoloog en 1,25 fte voor inzet in de eenjarige deeltijdmaster. Voor eind 2021 wordt het aantal hoogleraren uitgebreid met een hoogleraar Nieuwe Testament. Verder zal er in 2021 uitbreiding komen voor de begeleiding van promovendi (samenwerking met Greenwich School Theology / Graduate Program) voor totaal 0,8 fte eind 2022.

Bij het ondersteunend personeel zal tijdelijk voor 0,2 fte een medewerker PR worden aangetrokken.

Studenten (aantallen)	<u>2019</u>	<u>2020</u>	<u>2021</u>	<u>2022</u>
Bachelor	64	65	65	65
Master (driejarig)	24	24	24	24
Master (eenjarig deeltijd)	0	15	20	25
Contractanten	17	20	20	20

In 2020 zal gestart worden met een eenjarige master. Deze master kan in deeltijd gevolgd worden. De verwachting is dat het aantal aanmeldingen geleidelijk zal stijgen. In bovenstaand overzicht is enkel gerekend met de instroom in het 1e jaar.

Verder is de verwachting dat we het huidige studentenaantal bij de bachelor, master (driejarige) en contractanten voor de komende jaren kunnen vasthouden.

Balans

Verwachte ontwikkeling balans (in 1.000 euro)

	2019	2020	2021	2022
Vaste activa				
Materiële vaste activa	1.573	1.643	1.596	1.549
Financiële vaste activa	0	0	0	0
Vlottende activa	4.321	4.118	3.972	3.743
Totaal activa	<u>5.894</u>	<u>5.761</u>	<u>5.568</u>	<u>5.292</u>
Eigen vermogen	2.278	2.194	2.019	1.760
Voorzieningen	3.191	3.167	3.149	3.132
Kortlopende schulden	425	400	400	400
Totaal passiva	<u>5.894</u>	<u>5.761</u>	<u>5.568</u>	<u>5.292</u>

Raming van baten en lasten

Verwachte ontwikkeling resultaat

	<u>2019</u>	<u>2020</u>	<u>2021</u>	<u>2022</u>
Baten				
Rijksbijdragen	1.269	1.333	1.386	1.380
College- en cursusgelden	220	273	351	400
Baten werk in opdracht van derden	27	29	20	20
Overige baten	1.741	1.319	1.185	1.164
	<u>3.257</u>	<u>2.954</u>	<u>2.942</u>	<u>2.964</u>
Lasten				
Personeelslasten	1.801	2.089	2.251	2.350
Afschrijvingen	45	53	57	57
Huisvestingslasten	206	197	185	188
Overige lasten	646	702	629	633
	<u>2.698</u>	<u>3.041</u>	<u>3.122</u>	<u>3.228</u>
Saldo baten en lasten	559	-87	-180	-264
Financiële baten en lasten	2	3	5	5
Resultaat	<u>561</u>	<u>-84</u>	<u>-175</u>	<u>-259</u>

Toelichting op de verwachte ontwikkelingen:

In de meerjarenbegroting is rekening gehouden met de uitbreiding van het opleidingsaanbod (nieuwe eenjarige master in deeltijd) en het verhogen van de onderzoeksoutput. Hiervoor wordt extra personeel aangetrokken en door stijging van het aantal studenten en promoties zullen de collegegelden toenemen en zullen ook de rijksbijdragen stijgen. Voor een deel van de extra kosten (met name de aanloopkosten) zal gezocht worden naar bijdragen door derden.

Bij deze begroting kan verder het volgende worden opgemerkt:

- Wat betreft de Rijksbijdrage is rekening gehouden met een stabiele instroom (waarbij het aantal studenten in de bachelor en de driejarige master ongeveer gelijk zal blijven), en een stijgende instroom voor de nieuwe eenjarige master in deeltijd.
- De begroting van de collegegeldopbrengsten is berekend op basis van de te verwachten ontwikkeling van het aantal studenten, waarbij een inschatting is gemaakt van het aantal studenten dat instellingscollegegeld moet betalen.
- In de overige baten is begrepen de vaste bijdragen uit de kerken, deze is begroot op

€ 733.000 per jaar.

- Personele lasten zijn berekend op basis van verwachte ontwikkelingen in het personeelsbestand.
- De meerjarenbegroting houdt rekening met de kosten van een meerjarenonderhoudsplan voor de gebouwen van de TUA. Tevens wordt er rekening gehouden met beperkte investeringen in inventaris en aanpassing van de aula.
- Naar verwachting laten de reserves en de vermogenspositie van de TUA de komende jaren geen grote verschuivingen zien. Wel is een daling te verwachten vanwege te maken kosten voor het ontwikkelen van de ambities.

Interne risicobeheersing

De Corporate Governance Code schrijft voor dat een organisatie moet beschikken over een intern risicobeheersings- en controlesysteem. Dit systeem moet de realisatie van doelstellingen bewaken, de financiële verslaggeving betrouwbaar doen zijn en wet- en regelgeving naleven. Het CvB is verantwoordelijk voor de ontwikkeling en uitbouw van dit systeem en voor de beoordeling van de effectiviteit ervan. Het CvB onderkent het belang van een goede opzet en werking van het interne risicobeheersings- en controlesysteem. Dit betekent ook dat het systeem moet kunnen meebewegen met maatschappelijke veranderingen en de steeds hogere eisen die de organisatie zelf stelt.

Het interne risicobeheersingssysteem van TUA bestaat uit:

- De planning- en controlecyclus: eens per 3 jaar wordt voor de volgende 3 jaren een financieel plan opgesteld. In dit plan worden de strategische doelstellingen en de financiering van de strategie verder uitgewerkt. Daarnaast worden jaarlijks de doelstelling voor het komende jaar en het budget vastgesteld. Periodiek (ieder kwartaal) wordt aan de RvT gerapporteerd over de operationele en financiële performance;
- De Letter of Representation: hierin wordt de betrouwbaarheid van de financiële rapportage expliciet door het verantwoordelijke management bevestigd;
- Een systeem van monitoring en rapportering, bestaand uit het uitvoeren van interne controles en rapportering daarover.

Risico's en benodigd buffervermogen

Er is door het CvB een uitgebreide analyse gemaakt om zicht te krijgen op de belangrijkste financiële risico's waaraan de organisatie wordt blootgesteld en hoe deze risico's worden beheerst. Deze analyse is in januari 2019 geactualiseerd.

De TUA is een universiteit met een sterk eigen vermogen. Financiële continuïteit is daardoor op korte termijn gewaarborgd. De TUA moet als kleine instelling echter steunen op de inzet van een klein team mensen. Daarin is ze kwetsbaar bij eventuele uitval. Deze kwetsbaarheid kan de komende jaren verminderd worden door in te zetten op nauwere samenwerking met andere instellingen.

Samenwerking met anderen op het terrein van academisch onderwijs op gereformeerde basis is ook een belangrijke maatregel om de impact van een aantal gesignaleerde risico's te verkleinen. Dat geldt in het bijzonder wat betreft de in- en doorstroom van studenten en bij langdurige uitval van personeel. Maar ook om aan de toenemende kwaliteitseisen van de overheid te blijven voldoen is samenwerking een must. Van belang daarbij is om de band met de kerken te behouden en te versterken.

Vanwege de gezonde financiële buffers (zowel m.b.t. eigen vermogen, werkkapitaal als liquide middelen) kan gesteld worden dat de continuïteit voor de komende jaren goed is gewaarborgd.

Wet Normering Topinkomens (WNT)

In het kader van deze wet is de universiteit verplicht tot openbaarmaking van beloningen welke bepaalde bezoldigingsmaxima te boven gaan. Voor deze bezoldigingsmaxima geldt een berekening op basis van het aantal complexiteitspunten. Voor de TUA is het aantal complexiteitspunten door de RvT vastgesteld op 6, waarbij indeling in klasse B volgt. Dit resulteert in een bezoldigingsmaximum voor 2019 van € 127.000.

In 2019 werd bij een van de functionarissen, de heer H.J. Selderhuis (rector), een beloning verstrekt welke boven de norm van de WNT uit komt. De overschrijding ad € 896 is als vordering

wegens onverschuldigde betaling opgenomen. Bij de overige functionarissen zijn in 2019 geen beloningen verstrekt welke boven de norm van de WNT uit komt.

Private activiteiten

In 2019 zijn door de universiteit geen gelden uit de rijksbijdrage aangewend voor investeringen in private activiteiten welke niet in lijn zijn met de werkzaamheden waarvoor de instelling een rijksbijdrage ontvangt van de overheid.

Apeldoorn, 9 maart 2020

Ir. W.J.A. Hanekamp, voorzitter college van bestuur

9.2 Balans per 31 december 2019

		<u>2019</u>	<u>2018</u>
	Eur	Eur	Eur
<u>1. Activa</u>			
1.1 Vaste activa			
1.1.1 Immateriële vaste activa	-	-	-
1.1.2 Materiële vaste activa	1.573.072	1.596.638	
1.1.3 Financiële vaste activa	<u>-</u>	<u>-</u>	
		1.573.072	1.596.638
1.2 Vlottende activa			
1.2.1 Voorraden	16.400	14.800	
1.2.2 Vorderingen	665.910	245.350	
1.2.4 Liquide middelen	<u>3.638.829</u>	<u>3.620.797</u>	
		4.321.139	3.880.947
		<u>5.894.211</u>	<u>5.477.585</u>
<u>2. Passiva</u>			
2.1 Eigen vermogen		2.277.825	1.717.247
2.2 Voorzieningen		3.191.231	3.280.389
2.3 Langlopende schulden		-	-
2.4 Kortlopende schulden		425.155	479.949
		<u>5.894.211</u>	<u>5.477.585</u>

9.3 Staat van baten en lasten over 2019

	<u>Werkelijk 2019</u>	<u>Begroting 2019</u>	<u>Werkelijk 2018</u>
	Eur	Eur	Eur
3. Baten			
3.1 Rijksbijdragen	1.268.991	1.211.915	1.224.332
3.2 Overheidsbijdragen / subsidies overige overheden	-	-	-
3.3 Wettelijke college- / cursus- / examengelden	220.146	235.000	219.522
3.4 Baten werk in opdracht van derden (contractactiviteiten)	26.899	15.000	29.308
3.5 Overige baten	<u>1.741.114</u>	<u>823.067</u>	<u>976.632</u>
<i>Totaal baten</i>	<u>3.257.150</u>	<u>2.284.982</u>	<u>2.449.794</u>
4. Lasten			
4.1 Personeelslasten	1.801.162	1.765.218	1.689.548
4.2 Afschrijvingen	44.822	52.146	43.887
4.3 Huisvestingslasten	205.702	158.900	198.353
4.4 Overige lasten	<u>646.704</u>	<u>564.000</u>	<u>433.430</u>
<i>Totaal lasten</i>	<u>2.698.390</u>	<u>2.540.264</u>	<u>2.365.218</u>
Saldo baten en lasten	558.760	-255.282	84.576
6. Financiële baten en lasten	<u>1.818</u>	<u>3.400</u>	<u>23.780</u>
Resultaat	<u>560.578</u>	<u>-251.882</u>	<u>108.356</u>

9.4 Kasstroomoverzicht over 2019

		<u>2019</u>		<u>2018</u>
	Eur	Eur	Eur	Eur
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Saldo baten en lasten		558.760		84.576
Aanpassingen voor:				
- afschrijvingen	44.822		43.887	
- mutaties voorzieningen	<u>-89.158</u>		<u>64.052</u>	
		-44.336		107.939
Veranderingen in vlottende middelen				
- voorraden	-1.600		-1.000	
- vorderingen	-420.560		-44.582	
- schulden	<u>-54.794</u>		<u>124.229</u>	
		<u>-476.954</u>		<u>78.647</u>
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		37.470		271.162
Ontvangen interest	1.818		23.780	
Betaalde interest	<u>-</u>		<u>-</u>	
		<u>1.818</u>		<u>23.780</u>
<i>Totaal kasstroom uit operationele activiteiten</i>		39.288		294.942
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
Investerings in materiële vaste activa	-21.256		-	
Desinvesteringen in materiële vaste activa	-		-	
Investerings in financiële vaste activa	-		-	
Desinvesteringen in financiële vaste activa	<u>-</u>		<u>-</u>	
<i>Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten</i>		-21.256		-
Kasstroom uit financieringsactiviteiten				
Nieuw opgenomen leningen	-		-	
Aflossing langlopende schulden	<u>-</u>		<u>-</u>	
<i>Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten</i>		<u>-</u>		<u>-</u>
Mutatie liquide middelen		<u>18.032</u>		<u>294.942</u>
Liquide middelen 1-1		3.620.797		3.325.855
Liquide middelen 31-12		<u>3.638.829</u>		<u>3.620.797</u>
Toe- / afname		18.032		294.942

9.5 Waarderings- en resultaatbepalingsgrondslagen

De jaarrekening is opgesteld volgens de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. In deze regeling is bepaald dat de bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (in het bijzonder RJ 660 Onderwijsinstellingen) van toepassing zijn met inachtneming van de daarin aangeduide uitzonderingen.

De bedragen in de jaarrekening zijn in euro's vermeld, tenzij anders aangegeven.

Grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende grondslag voor de specifieke balanspost anders wordt vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde. Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben.

Foutherstel

In de jaarrekening 2019 is foutherstel toegepast betreffende de voorziening groot onderhoud. In voorgaande jaren is de voorziening groot onderhoud niet geheel conform de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (RJ 212.451 en RJ 212.452) berekend. In de vergelijkende cijfers is de dotatie aan de voorziening groot onderhoud over 2018 opgehoogd met een bedrag van € 21.000. Het resultaat over 2018 is in de vergelijkende cijfers derhalve € 21.000 lager dan het resultaat volgens de jaarrekening 2018. De voorziening per 1 januari 2018 is opgehoogd met een bedrag van € 333.854, tezamen met de verhoogde dotatie over 2018 betekent dit dat de voorziening per 31 december 2018 is verhoogd met een bedrag van € 354.854. Dit bedrag is in mindering gekomen op het eigen vermogen per ultimo 2018.

9.5.1 Waarderingsgrondslagen

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de aanschaffingswaarde onder aftrek van lineaire afschrijvingen naar rato van de verwachte levensduur van de activa.

De afschrijvingspercentages bedragen:

Gebouwen	2,50%
Installaties	5,00-20,00%
Inventaris	20,00%
Orgel	2,50%
Computers e.d.	33,33%

Met ingang van 2010 wordt op het hoofdgebouw niet meer afgeschreven, omdat de boekwaarde lager is dan de bodemwaarde.

Het boekenbezit is niet geactiveerd. De aanschaf wordt direct ten laste van de exploitatierekening gebracht.

Financiële vaste activa

Effecten zijn gewaardeerd tegen aanschafwaarde of lagere marktwaarde. De universiteit hanteert een treasurystatuut waarbij (voor het publiek vermogen) wordt voldaan aan de Regeling beleggen, lenen en derivaten. Beleggingen vinden plaats met minimaal een hoofdsomgarantie. Voor nieuwe beleggingen geldt dat de universiteit uitsluitend nog belegt bij instellingen met minimaal een A-ranking.

Vorraden

De voorraad wordt gewaardeerd tegen kostprijs, rekening houdend met afwaardering vanwege eventuele incourantheid.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit algemene reserves en bestemmingsreserves. Hierin is tevens een segmentatie opgenomen naar publieke en private middelen. De bestemmingsreserves zijn reserves met beperktere bestedingsmogelijkheden.

Voorzieningen

De voorziening onderhoud gebouwen wordt bepaald op basis van de te verwachten kosten over een reeks van jaren, rekening houdend met de hoogte van de voorziening. Het uitgevoerde onderhoud wordt ten laste van deze voorziening gebracht. De voorziening is gebaseerd op het vernieuwde rapport meer-jaren onderhoudsplan (MOP versie 2019).

De voorziening emeritering hoogleraren wordt bepaald rekening houdend met een rekenrente van 2,0% (2018: 2,0%) en de sterftetafel: prognosetafel AG2014.

Voor de medewerkers van de organisatie is een pensioenregeling getroffen die kwalificeert als een toegezegde pensioenregeling. Deze pensioenregeling is ondergebracht bij een bedrijfstakpensioenfonds (ABP) en wordt in de jaarrekening verwerkt als toegezegde bijdrageregeling. Dit betekent dat de over het boekjaar verschuldigde premies als kosten worden verantwoord. De risico's van loonontwikkeling, prijsindexatie en beleggingsrendement op het fondsvermogen zullen mogelijk leiden tot toekomstige aanpassingen in de jaarlijkse bijdragen aan het pensioenfonds. Deze risico's komen niet tot uitdrukking in een in de balans opgenomen voorziening. Informatie over eventuele tekorten en de gevolgen hiervan voor de pensioenpremies in de toekomstige jaren is niet beschikbaar.

Er is een jubileumvoorziening gevormd voor personeelsleden die 25 en/of 40 jaar in dienst kunnen zijn. De voorziening wordt naar rato opgebouwd tot aan de jubileumdatum. De voorziening is gewaardeerd tegen de best mogelijke schatting, rekening houdend met loonontwikkeling en blijfkans.

Overige activa en passiva

De overige activa en passiva zijn opgenomen tegen de nominale waarde.

9.5.2 Resultaatbepaling

De rijksbijdrage wordt toegerekend aan het jaar waarvoor zij wordt verkregen.

College- en examengelden worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben.

Overige baten worden toegerekend aan het jaar waarin de leveringen en diensten hebben plaatsgevonden.

Rente wordt verantwoord in het jaar waarop zij betrekking heeft.

Met inachtneming van vorenstaande grondslagen wordt het exploitatieresultaat voorts bepaald als het verschil van de baten en lasten over het jaar.

9.5.3 Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld op basis van de indirecte methode.

Het begrip geldmiddelen is gedefinieerd als het saldo van de liquide middelen conform de balans en de schulden aan bankinstellingen.

9.6 Toelichting balans

1.1 Vaste activa

1.1.2 Materiële vaste activa

	Aanschaf- waarde	Cumulatieve afschrijving	Boekwaarde	Investeringen	Desinves- teringen	Afschrijving	Aanschaf- waarde	Cumulatieve afschrijving	Boekwaarde
	<u>Per 1 januari</u>	<u>Per 1 januari</u>	<u>Per 1 januari</u>	<u>2019</u>	<u>2019</u>	<u>2019</u>	<u>31-dec-19</u>	<u>31-dec-19</u>	<u>31-dec-19</u>
	Eur	Eur	Eur	Eur	Eur	Eur	Eur	Eur	Eur
1.1.2.1. Gebouwen en terreinen	2.910.330	1.318.642	1.591.688	-	-	41.146	2.910.330	1.359.788	1.550.542
1.1.2.3. Inventaris en apparatuur	424.636	419.686	4.950	21.256	93.675	3.676	352.217	329.687	22.530
	3.334.966	1.738.328	1.596.638	21.256	93.675	44.822	3.262.547	1.689.475	1.573.072

In het boekjaar zijn activa met een oorspronkelijke aanschafwaarde van € 93.675 en een boekwaarde nihil opgeschoond. De investeringen in inventaris betreffen studieplekken, bureaus en kasten en een koffiemachine.

1.2 Vlottende activa

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
	Eur	Eur

1.2.1 Voorraden

1.2.1.2 Gebruiksgoederen	<u>16.400</u>	<u>14.800</u>
--------------------------	---------------	---------------

1.2.2 Vorderingen

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
	Eur	Eur
1.2.2.10 Overige vorderingen	665.497	221.791
1.2.2.14 Te ontvangen interest	<u>413</u>	<u>23.559</u>
	<u>665.910</u>	<u>245.350</u>

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
	Eur	Eur

1.2.4 Liquide middelen

1.2.4.1 Kasmiddelen	59	243
1.2.4.2 Tegoeden op bankrekeningen	<u>3.638.770</u>	<u>3.620.554</u>
	<u>3.638.829</u>	<u>3.620.797</u>

2.1 Eigen vermogen

2.1.1. Groepsvermogen	Stand per	<u>Resultaat</u>	Overige	Stand per
	<u>1-jan-19</u>		<u>mutaties</u>	<u>31-dec-19</u>
	Eur	Eur	Eur	Eur
2.1.1.1. Algemene reserve	-	-	-	-
2.1.1.2. Bestemmingsreserve (publiek)	-	-	-	-
Vereveningsfonds	-	-	-	-
Profileringsfonds	70.000	-	-	70.000
2.1.1.3. Bestemmingsreserve (privaat)	-	-	-	-
Bestemmingsreserve CGK theologische opleiding	1.647.247	560.578	-	2.207.825
2.1.1.4. Bestemmingsfondsen (publiek)	-	-	-	-
2.1.1.5. Bestemmingsfondsen (privaat)	-	-	-	-
2.1.1.6. Herwaarderingsreserve	-	-	-	-
2.1.1.7. Andere wettelijke reserves	-	-	-	-
2.1.1.8. Statutaire reserves	-	-	-	-
	<u>1.717.247</u>	<u>560.578</u>	<u>-</u>	<u>2.277.825</u>

Op bovenstaande bestemmingsreserves berust geen verplichting. De beperkte bestedingsmogelijkheid is aangegeven door het bestuur.

Het profileringsfonds biedt financiële ondersteuning aan studenten die als gevolg van bijzondere omstandigheden studievertraging oplopen.

De bestemmingsreserve CGK theologische opleiding heeft als doel de continuïteit van het opleiden van theologen voor de CGK te waarborgen.

De beperkte bestedingsmogelijkheid van de bestemmingsfondsen is aangegeven door derden.

2.2 Voorzieningen

	Stand per	<u>Dotaties</u>	<u>Onttrekkingen</u>	<u>Vrijval</u>	Stand per	Kortlopend deel	Langlopend deel
	<u>1-jan-19</u>				<u>31-dec-19</u>	<u>< 1 jaar</u>	<u>> 1 jaar</u>
	Eur	Eur	Eur	Eur	Eur	Eur	Eur
2.2.1. Personele voorzieningen							
2.2.1.4. Jubileumvoorziening	5.955	630	3.700	-	2.885	-	2.885
2.2.1.7. Overige personele voorzieningen	2.701.971	214.101	191.211	138.000	2.586.861	174.000	2.369.861
2.2.3. Voorziening groot onderhoud							
Voorziening groot onderhoud	572.463	56.000	26.978	-	601.485	57.000	544.485
Totaal voorzieningen	<u>3.280.389</u>	<u>270.731</u>	<u>221.889</u>	<u>138.000</u>	<u>3.191.231</u>	<u>231.000</u>	<u>2.917.231</u>

In de jaarrekening 2019 is fouterstel toegepast betreffende de voorziening groot onderhoud. Voor een nadere toelichting hierop verwijzen wij naar de grondslagen van waardering en resultaatbepaling.

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
	Eur	Eur
2.4 Kortlopende schulden		
2.4.8. Crediteuren	86.283	103.089
2.4.9. Belastingen en premies sociale verzekeringen	76.884	59.383
2.4.10. Schulden ter zake van pensioenen	18.863	13.417
2.4.13. Vooruitontvangen college-, cursus-, les- en examengelden	96.700	96.305
2.4.15. Vooruitontvangen investeringssubsidies	-	90.240
2.4.16. Vooruitontvangen bedragen	58.580	45.625
2.4.17. Vakantiegeld en vakantiedagen	46.535	38.455
2.4.19. Overige overlopende passiva	<u>41.310</u>	<u>33.435</u>
	<u>425.155</u>	<u>479.949</u>

Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen:

Per balansdatum is het volgende leasingcontract actief:

Leasing fotokopieerapparatuur ad € 7.552 per jaar.

Dit contract heeft een looptijd van 48 maanden en loopt tot medio 2021.

Met het Dienstenbureau van de CGK is een dienstverleningsovereenkomst gesloten op het gebied van salarisadministratie, financiële administratie en aanvullende financiële managementondersteuning. Het betreft een doorlopende opdracht welke van jaar tot jaar wordt geëvalueerd. De omvang van het contract bedraagt circa € 65.000 per jaar.

Resultaatbestemming

Regeling betreffende de bestemming van het resultaat

In het reglement van de TUA is de bevoegdheid voor het voeren van beleid toegewezen aan het CvB.

Aan de RvT is het toezicht en daarmee de vaststelling van de jaarrekening toegewezen.

Bestemming van het resultaat over het boekjaar 2019

Het resultaat over 2019 kan als volgt worden weergegeven:

Resultaat		560.578
Ten gunste van vereveningsfonds	0	
Dotatie ten gunste van profileringsfonds	<u>0</u>	
		<u>- 0</u>
		560.578
Private ontvangsten CGK	1.380.048	
Private uitgaven CGK	<u>129.115</u>	
Per saldo toe rekenen aan bestemmingsreserve CGK	1.250.933	
Doch maximaal		<u>560.578</u>
Toe te rekenen resultaat aan de algemene reserve		0

Het CvB stelt met goedkeuring van de RvT voor om het resultaat 2019 conform bovenstaande verdeling ten gunste van het eigen vermogen te brengen.

9.7 Toelichting staat van baten en lasten

3. Baten

	<u>2019</u>	<u>begroting</u> <u>2019</u>	<u>2018</u>
	Eur	Eur	Eur
3.1 Rijksbijdragen			
3.1.1.1 Rijksbijdragen OCW	<u>1.268.991</u>	<u>1.211.915</u>	<u>1.224.332</u>
	<u>1.268.991</u>	<u>1.211.915</u>	<u>1.224.332</u>

	<u>2019</u>	<u>begroting</u> <u>2019</u>	<u>2018</u>
	Eur	Eur	Eur
3.3 Wettelijke college-/cursus- /examengelden			
3.3.4. College- en cursusgelden	<u>220.146</u>	<u>235.000</u>	<u>219.522</u>
	<u>220.146</u>	<u>235.000</u>	<u>219.552</u>

	<u>2019</u>	<u>begroting</u> <u>2019</u>	<u>2018</u>
	Eur	Eur	Eur
3.4 Baten werk in opdracht van derden (contractactiviteiten)			
3.4.1.1. Contractonderwijs	14.674	15.000	19.458
3.4.2. Contractonderzoek	12.225	-	
3.4.5. Overige baten in opdracht van derden	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>9.850</u>
	<u>26.899</u>	<u>15.000</u>	<u>29.308</u>

	<u>2019</u>	<u>begroting</u> <u>2019</u>	<u>2018</u>
	Eur	Eur	Eur
3.5 Overige baten			
3.5.1. Opbrengst verhuur	2.550	5.000	-
3.5.3. Schenkingen	487.000	-	29.000
3.5.9. Opbrengst catering	8.567	1.000	1.766
3.5.10. Overige	<u>1.242.997</u>	<u>817.067</u>	<u>945.866</u>
	<u>1.741.114</u>	<u>823.067</u>	<u>976.632</u>

4. Lasten

	<u>2019</u>	<u>begroting</u> <u>2019</u>	<u>2018</u>
	Eur	Eur	Eur
4.1 Personeelslasten			
4.1.1.1. Lonen en salarissen	1.200.386	1.069.837	1.023.783
4.1.1.2. Sociale lasten	198.608	171.752	163.331
4.1.1.5. Pensioenlasten	<u>211.256</u>	<u>184.679</u>	<u>179.449</u>
4.1.1. Lonen, salarissen, sociale lasten en pensioenlasten	1.610.250	1.426.268	1.366.563
4.1.2.1. Dotaties personele voorzieningen	76.101	217.000	223.257
4.1.2.2. Personeel niet in loondienst	15.940	39.750	25.149
4.1.2.3. Overig	<u>98.871</u>	<u>82.200</u>	<u>74.579</u>
4.1.2. Overige personele lasten	<u>190.912</u>	<u>338.950</u>	<u>322.985</u>
	<u>1.801.162</u>	<u>1.765.218</u>	<u>1.689.548</u>

Het gemiddeld aantal fte (exclusief hoogleraren) bedroeg in 2019: 15,34 (2018: 13,98).
Het gemiddeld aantal fte (inclusief hoogleraren) bedroeg in 2019: 17,34 (2018: 15,98).

	<u>2019</u>	<u>begroting</u> <u>2019</u>	<u>2018</u>
	Eur	Eur	Eur
Overzicht bezoldiging CvB / kostenvergoeding RvT			
College van bestuur	103.049	98.134	97.487
Raad van toezicht	<u>4.880</u>	<u>3.500</u>	<u>3.282</u>
	<u>107.929</u>	<u>101.634</u>	<u>100.769</u>

	<u>2019</u>	<u>begroting</u> <u>2019</u>	<u>2018</u>
	Eur	Eur	Eur
4.2 Afschrijvingen			
4.2.2. Afschrijvingen materiële vaste activa	<u>44.822</u>	<u>52.146</u>	<u>43.887</u>
4.3 Huisvestingslasten			
4.3.2. Verzekeringslasten	7.262	10.000	8.381
4.3.3. Onderhoudslasten (klein onderhoud)	47.147	16.000	37.862
4.3.4. Energie en water	33.763	34.400	31.846
4.3.5. Schoonmaakkosten	31.378	34.000	32.577
4.3.6. Belastingen en heffingen ter zake van huisvesting	17.469	16.500	16.291
4.3.7. Dotatie voorziening onderhoud	56.000	35.000	56.000
4.3.8. Overige huisvestingslasten	<u>12.683</u>	<u>13.000</u>	<u>15.396</u>
	<u>205.702</u>	<u>158.900</u>	<u>198.353</u>

	<u>2019</u>	<u>begroting</u> <u>2019</u>	<u>2018</u>
	Eur	Eur	Eur
4.4 Overige lasten			
4.4.1. Administratie en beheer	223.305	216.050	144.341
4.4.2. Inventaris en apparatuur	133.187	110.000	89.181
4.4.3. Leer- en hulpmiddelen	112.860	105.850	89.966
4.4.4. Dotatie overige voorzieningen	-	-	-
4.4.5. Overige	177.352	132.100	109.942
	<u>646.704</u>	<u>564.000</u>	<u>433.430</u>

Separate specificatie kosten instellingsaccountant

4.4.1.1. Kosten onderzoek jaarrekening	27.164	-	16.211
4.4.1.2. Andere controleopdrachten	3.812	-	2.000
4.4.1.3. Adviezen op fiscal terrein	328	-	-
4.4.1.4. Overige niet-controlediensten	-	-	-
	<u>31.304</u>		<u>18.211</u>

6. Financiële baten en lasten

6.1. Financiële baten

6.1.1. Rentebaten en soortgelijke opbrengsten	1.818	3.400	23.780
6.1.3. Waardeveranderingen financiële vaste activa en effecten	-	-	37.390

6.2. Financiële lasten

6.2.1. Rentelasten en soortgelijke lasten	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>
	<u>1.818</u>	<u>3.400</u>	<u>23.780</u>

Model WNT: Bezoldiging van bestuurders en toezichthouders**Bezoldiging bestuurders**

Bedragen x € 1,-	H.J. Selderhuis	W.J.A. Hanekamp	H.G.L. Peels
	Rector	Algemeen bestuurder	Voormalig rector
Functiegegevens			
Aanvang en einde functievervulling in 2019	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	0,6	1
Dienstbetrekking?	nee	ja	nee
Bezoldiging			
Beloning	107.654	63.654	95.654
Belastbare onkostenvergoedingen	5.928	0	4.440
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	113.582	63.654	100.094
Beloningen betaalbaar op termijn	14.314	11.143	14.314
Subtotaal	127.896	74.797	114.408
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	127.000	76.200	127.000
Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	896	n.v.t.	n.v.t.
Totaal bezoldiging	127.000	74.797	114.408

Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	896	n.v.t.	n.v.t.

Voor elke hierboven vermelde onverschuldigde betaling is een vordering ingesteld die is inbegrepen in de post 'Overige vorderingen'.

Gegevens 2018

Bedragen x € 1,-	H.J. Selderhuis	W.J.A. Hanekamp	H.G.L. Peels
	Rector	Algemeen bestuurder	Voormalig rector
Functiegegevens			
Aanvang en einde functievervulling in 2018	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	0,6	1
Dienstbetrekking?	nee	ja	nee
Bezoldiging			
Beloning	105.436	60.264	93.436
Belastbare onkostenvergoedingen	6.633	0	4.218
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	112.069	60.264	97.654
Beloningen betaalbaar op termijn	13.205	9.847	13.205
Subtotaal	125.274	70.111	110.859
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	122.000	73.200	122.000
Onverschuldigd betaald en terugontvangen bedrag	3.274	n.v.t.	n.v.t.
Totaal bezoldiging	122.000	70.111	110.859
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	3.274	n.v.t.	n.v.t.

Bezoldiging Raad van toezicht**Naam toezichthoudende topfunctionaris**

R.W.J. Soeters

K. van Breugel

T. Loonstra

H.M. Oevermans

J.M. Kuijper-Rustenburg

functie

voorzitter

lid

lid

secretaris

lid

Model E (Verbonden partijen) en model G (Verantwoording subsidies) zijn voor de TUA niet van toepassing.**Model H Overzicht declaraties van bestuurders****Overzicht vergoedingen aan en declaraties van bestuurders voor instellingen als bedoeld in art. 3 lid 4 Rjo.**

	H.J. Selderhuis	W.J.A. Hanekamp
Representatiekosten	1.200	60
Reiskosten binnenland	5.097	3.230
Reiskosten buitenland	24.147	0
Overige kosten	550	672
Totaal	30.994	3.962

9.8 Verantwoording notitie helderheid

Voor de TUA zijn vier onderdelen uit de 'Notitie helderheid' van belang:

Uitbesteding (thema 1)

Dit is voor de TUA niet van toepassing.

Investering publiek / private arrangementen (thema 2)

In 2019 zijn door de universiteit geen gelden uit de rijksbijdrage aangewend voor investeringen in private activiteiten welke niet in lijn zijn met de werkzaamheden waarvoor de instelling een rijksbijdrage ontvangt van de overheid.

De TUA biedt niet-studenten – mede vanuit het oogpunt van maatschappelijke betrokkenheid – als contractant de mogelijkheid om colleges te volgen van de in het curriculum opgenomen vakken. De TUA brengt hiervoor een bijdrage per EC in rekening dat gebaseerd is op het instellingscollegegeld. Gezien de wijze waarop de colleges zijn georganiseerd, is de TUA in staat deze aan te bieden tegen een vergoeding gebaseerd op de variabele kosten.

Buitenlandse studenten (thema 4)

Per 1 oktober 2019 stond er geen buitenlandse masterstudent aan de TUA ingeschreven. Wel werd 2019 promotiebegeleiding gegeven aan acht studenten uit Zuid-Korea, drie uit Duitsland, twee uit Indonesië, een uit India, een uit de Verenigde Staten en een student uit Japan.

De TUA onderneemt geen wervingsacties in het buitenland om de opleiding te promoten, degenen die zich aanmelden, komen geheel op eigen initiatief. De TUA heeft in het buitenland een goede naam als een instelling voor klassiek-gereformeerde theologie met een groot accent op de Bijbelse vakken en de kerkgeschiedenis. Gezien de werkdruk van de hoogleraren wordt overigens op verzoeken van met name studenten uit Zuid-Korea terughoudend gereageerd. Alleen wanneer de studieresultaten en de aanbevelingen vanuit het thuisland daartoe aanleiding geven, wordt de student geaccepteerd.

De TUA is door de IND erkend als referent in de zin van artikel 2c van de Vreemdelingenwet, zowel voor de categorie onderwijs als voor wetenschappelijk onderzoek. De contacten met de IND zijn prettig en bevorderen een vlotte administratieve afhandeling voor de aanvragen. Waar mogelijk wordt door de universiteit hulp geboden bij het zoeken van woonruimte, waarbij leden van de plaatselijke kerken zo nodig helpen bij het zich eigen maken van de Nederlandse taal en de gewoonten van de Nederlandse cultuur.

Buitenlandse studenten betalen het instellingscollegegeld.

Maatwerktraject (thema 8)

Aankomende predikanten binnen de CGK volgen een specifiek studietraject in de masteropleiding. Daarbij zijn zij verplicht om een aantal specifieke keuzevakken te volgen die door de CGK vereist zijn. Deze overeenkomst kwalificeert daarom als maatwerk in het kader van de notitie Helderheid. Voor de financiering van de (meer)kosten van deze opleiding dragen de verschillende kerken binnen het kerkverband bij middels een bijdrage per lid. Studenten die dit maatwerktraject niet doorlopen kunnen dezelfde opleiding volgen, met dien verstande dat zij een vrije keuze hebben in de aangeboden keuzevakken. Daarmee voldoet de opleiding aan de randvoorwaarden die de notitie Helderheid stelt aan maatwerktrajecten.

9.9 Gebeurtenissen na balansdatum

Voorjaar 2020 werden we wereldwijd opgeschrikt door de uitbraak van een gevaarlijk coronavirus, COVID-19. De TUA volgt wat de maatregelen om verspreiding van het virus tegen te gaan de lijn van de VSNU.

De tentamens van eind maart / begin april zijn digitaal afgenomen en colleges worden vanaf 23 april ook online gegeven. Om dit mogelijk te maken, is er versneld overgeschakeld naar MS Teams. De hiervoor benodigde aanpassing in infrastructuur was al begroot voor 2020. Via SURF kan de TUA gebruik maken van Teams in het Office 365-pakket. Enkele studiebijeenkomsten zijn afgezegd.

De eenjarige deeltijdmaster kan in september 2020 niet van start gaan, omdat een site visit van het NVAO-panel t.b.v. de accreditatie niet kan plaatsvinden. Er komen daarmee in 2020 geen inkomsten (collegegelden) voor de deeltijdmaster. Daar staat tegenover dat de uitbreiding van personeel ter vervanging van de hoogleraren die de deeltijdmaster verzorgen ook doorgeschoven is naar begin 2021.

De oplevertermijn van het EU-project RESILIENCE is opgeschoven van mei naar september 2020. Dat haalt de tijdsdruk eraf, maar de beschikbare uren blijven wel gelijk.

De verwachting is dat er bij een aantal studenten studievertraging zal optreden. Onduidelijk is nog hoe dit geregeld gaat worden wat betreft (instellings)collegegeld.

De impact van de coronacrisis zal mede afhangen van hoe lang de beperkende maatregelen nog gaan duren. Als er ruimte komt om met een beperkt aantal mensen samen te komen in één ruimte, dan biedt dit voor de TUA mogelijkheden om tentamens en colleges weer in Apeldoorn te organiseren.

Onduidelijk is wat het effect is op de instroom van nieuwe studenten. Zij hebben de afgelopen periode geen gebruik kunnen maken van meeloopdagen. De verwachting is dat de belangstelling voor de deeltijdmaster blijft.

Punt van zorg is dat voor de realisatie van de ambities uit het instellingsplan gerekend is met een forse bijdrage van derden. Het kan met de negatieve effecten van de coronacrisis op de economie wel eens een stuk lastiger worden om die ook te ontvangen. Ook de bijdrage vanuit de kerken zal door de recessie onder druk komen te staan. Dit betekent dat de TUA terughoudend zal zijn met het aantrekken van extra personeel.

9.10 Bestuurs- en controleverklaring

Bestuursverklaring

Het college van bestuur bevestigt hierbij dat alle bij het college van bestuur bekende informatie, van belang voor de accountantsverklaring bij de jaarrekening en de bekostigingsgegevens, ter beschikking heeft gestaan aan de instellingsaccountant.

Ir. W.J.A. Hanekamp, voorzitter college van bestuur

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de raad van toezicht van Theologische Universiteit Apeldoorn

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2019

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2019 van Theologische Universiteit Apeldoorn te Apeldoorn gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Theologische Universiteit Apeldoorn op 31 december 2019 en van het resultaat over 2019 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2019 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1 Referentiekader van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2019;
2. de staat van baten en lasten over 2019; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Theologische Universiteit Apeldoorn zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2019 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5 lid 1 onderdeel j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en paragraaf '2.2.2 Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf '2.2.2 Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en de overige OCW wet- en regelgeving.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening, in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen. In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is om haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit

beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
  - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
  - van het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, die van materieel belang zijnhet in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Barneveld, 7 mei 2020

Van Ree Accountants

w.g. M.A. Rozendaal RA

Bijlage 1

Samenstelling bestuur en personeel

Raad van toezicht

- Drs. R.W.J. Soeters (voorzitter) (predikant CGK; voorzitter Deputaten Jaarboek CGK)
- Prof. dr. ir. K. van Breugel (emeritus hoogleraar Betonmodelleren & Materiaalgedrag TU Delft; lid raad van toezicht 'Jessehof'; lid bestuur KIVI-Bouw; lid/voorzitter van diverse nationale en internationale werkgerelateerde commissies en werkgroepen)
- Drs. J.M. Kuijper-Rustenburg (unitmanager De Haagse Hogeschool)
- T. Loonstra RA (tweede voorzitter Deputaten Emeritikas CGK, scriba kerkenraad CGK Surhuisterveen)
- Mr. H.M. Oevermans (secretaris) (directeur onderwijs en onderzoek en directeur opleiding Theologie Christelijke Hogeschool Ede; redacteur van het tijdschrift Wapenveld; ouderling CGK Bennekom)

Secundi

- Mr. H. Bruggeman
- P.J. Klumpenaar RA (zelfstandige voor interim & training)
- Prof. dr. ir. J. Meijer

Curatorium

- Ds. P.D.J. Buijs (preses tot september)
- Ds. C.A. den Hertog (assessor tot september, preses vanaf september)
- Ds. H. Polinder (assessor vanaf september)
- Drs. G. van Roekel (secretaris)

- Drs. C. van Atten (tot mei)
- Drs. A. van de Bovekamp
- Drs. L.A. den Butter (vanaf mei)
- Ds. C.J. Droger
- Drs. A.P. van Langevelde
- Drs. G.R. Procee

Secundi

- Ds. P. van Dolderen
- Ds. H. Fahner
- Drs. M.A. Kempeneers (vanaf mei)
- Drs. H. Korving
- Drs. W. van 't Spijker (tot september)
- Ds. K. Visser
- Drs. M. Visser
- Drs. G.J. H. Vogel
- Drs. A. Wagenaar
- Ds. A.C. van der Wekken

College van bestuur

- Ir. W.J.A. Hanekamp (algemeen bestuurder, voorzitter) (topsectorsecretaris Wageningen University & Research tot 1 juli)
- Prof. dr. H.J. Selderhuis (rector) (zie voor overige functies bijlage 3)

College van hoogleraren

- Prof. dr. A. Huijgen	Systematische theologie
- Prof. dr. M.J. Kater	Praktische theologie
- Prof. dr. H.G.L. Peels	Bijbelse theologie
- Prof. dr. H.J. Selderhuis	Kerkgeschiedenis en kerkrecht

Bijzonder hoogleraren

- Prof. dr. A. de Muynck	Bijzonder hoogleraar christelijke pedagogiek vanuit Driestar educatief
- Prof. dr. M.A. van Willigen	Bijzonder hoogleraar Bijbeluitleg Vroege Kerk/Chair of 'Early Christian Exegesis' (ECE) (vanuit Stichting Bijbeluitleg Vroege Kerk) (vanaf 15 februari)

College van docenten

Universitair docenten

- Drs. C.T. Boerke (Nederlandse) kerkgeschiedenis
- Drs. B.J. Dikken Godsdienstwetenschap
- Drs. I.D. Haarsma Filosofie en methodologie
- Dr. C.C. den Hertog Systematische theologie (vanaf 1 september)
- Drs. A. Heystek Psychologie
- Dr. J. van der Knijff Liturgiek
- Dr. M.C. Mulder Nieuwe Testament, Judaïca en Kerk en Israël
- Dr. J.J. Oosterhuis-den Otter Latijn en Grieks
- Dr. J.W. van Pelt Poimeniek (tot 31 december)
- Drs. L. Snoek Catechetiek
- Drs. J. van 't Spijker Missiologie, evangelistiek/urban mission en gemeenteopbouw
- Dr. D.J. Steensma Ethiek
- Dr. H. de Waard Oudtestamentisch Hebreeuws en Bijbels Aramees

Studie-ondersteuning

- N. Duijzer-Algra Logopedist
- H. Wijma MLD Persoonlijke en praktische vorming
- J.W. van der Zande-de Roo Persoonlijke en praktische vorming

Wetenschappelijk personeel

- P.D. Baarda MA Wetenschappelijk medewerker praktische theologie
- G.M. Bosker MA Promovendus kerkgeschiedenis (vanaf 1 september)
- T.E. Boele-Noort MA Promovendus kerkrecht
- J. van den Os MA Promovendus Nieuwe Testament
- Dr. A. Versluis Geassocieerd onderzoeker Oude Testament

Onderwijsondersteunend personeel

- K. Boersma Workpackage leader ReIReS en RESILIENCE
- A.M.J. Buitink Medewerker bibliotheek (vanaf 1 september)
- B.J.B. Brunsveld Medewerker administratie
- J.E. Bulten Medewerker onderwijs- en studentzaken
- K.J. de Jong Medewerker bibliotheek (tot 1 juni)
- N. van der Mijden-Groenendijk Bibliothecaris
- Drs. W. Reijnoudt-Klein Beleidsmedewerker onderwijs en onderzoek
- M. Rozema Beheerder/pedel
- J.M. Vierbergen-Hakvoort Medewerker communicatie en secretariaat
- J.W. van der Zande-de Roo Universiteitssecretaris en studieadviseur

Bijlage 2

Samenstelling diverse universitaire gremia

Bibliotheekcommissie

Prof. dr. H.J. Selderhuis (voorzitter)
J. van Limbeek (tot mei)
N. van der Mijden-Groenendijk (bibliothecaris)
Dr. H. de Waard

Examencommissie

Drs. C.T. Boerke (ambtelijk secretaris tot juni, secretaris vanaf juni)
Prof. dr. M.J. Kater (voorzitter, tot juni)
Prof. dr. H.G.L. Peels (voorzitter, vanaf september)
Dr. H. Geertsema (extern lid)
Drs. A. Heystek
Dr. J.J. van der Knijff (vanaf september)
J.W. van der Zande-de Roo (tot juni) (adviseur vanaf juni)

Opleidingscommissie

Prof. dr. A. Huijgen (voorzitter, tot maart)
Dr. H. de Waard (lid tot maart, voorzitter vanaf maart)
W.P. de Hek
P.C. Kieviet (vanaf juli)
M.K. Klooster (tot juli)
C. Molenaar
Drs. W. Reijnoudt-Klein
M. Veldhoen
J.W. van der Zande-de Roo

Universiteitsraad

Voor de geleding 'onderwijs en onderzoek': dr. M.C. Mulder (reservelid tot oktober, gewoon lid vanaf oktober), prof. dr. H.G.L. Peels (tot oktober) en drs. J. van 't Spijker (voorzitter)
Voor de geleding 'ondersteunend personeel': J.E. Bulten en M. Rozema (reservelid)
Voor de geleding 'studenten': D. de Bruijne, H. Krooneman (tot september), B.H.P. Mussche (secretaris), M.H. Nagel (tot september, reservelid) en C.J. Stouten (vanaf september).

Bijlage 3

Nevenactiviteiten en vertegenwoordigingen van de hoogleraren en docenten

Wie	Wat
Hoogleraren	
Prof. dr. A. Huijgen	Secretaris van het Presidium van het International Congress on Calvin Research Lid Deputaten Buitenlandse Kerken Lid Raad van Toezicht Opella Lid Calvin Studies Society Lid Society for the Study of Theology Lid raad van toezicht Gereformeerde Scholengroep GSG (bezoldigd)
Prof. dr. M.J. Kater	Lid van de <i>Societas Homiletica</i> (internationaal) Lid <i>Homiletisch Werkgezelschap</i> (Nederland) Lid redactie <i>Theologia Reformata</i> Lid Raad van Toezicht Stichting ggz Eleos, Amersfoort Voorzitter raad van toezicht Stichting Ontmoeting, Houten Bijzonder onderzoeker aan theologische faculteit van de North West University (NWU, Potchefstroom) Senioronderzoeker Nederlandse Onderzoeksschool voor Theologie en Religiewetenschap (NOSTER) Studieleider/docent module 1 en 2 cursus Weten & Belijden (Scholengemeenschap Jacobus Fruytier Apeldoorn) (bezoldigd)
Prof. dr. H.G.L. Peels	Lid Adviesraad Forum-C Lid Adviesraad IFES Nederland Lid Adviesraad St. De Nationale Synode Lid redactie <i>Theologia Reformatica</i> Lid Advisory Board <i>In die Skriflig</i> (Zuid-Afrika) External advisor (incidenteel) van <i>Old Testament Essays</i> (Zuid-Afrika) External advisor (incidenteel) <i>Acta Theologica</i> (Zuid-Afrika) Member Board of Directors Greenwich School of Theology Research fellow Department Old Testament, University of the Free State, Bloemfontein, Zuid-Afrika Senioronderzoeker Nederlandse Onderzoeksschool voor Theologie en Religiewetenschap (NOSTER) Lid studiekring OT Apeldoorn-Kampen (SOTAK) Lid Oudtestamentisch Werkgezelschap Nederland en België (OTW) Lid Society of Biblical Studies Lid European Association of Biblical Studies (EABS) Lid Facharbeitsgesellschaft Altes Testament (FAGAT) Lid Tyndale Fellowship, Cambridge Voorzitter Vooraziatisch-Egyptisch genootschap 'Ex Oriente Lux', afd. Apeldoorn Lid World Reformed Fellowship Lid International Association for the Promotion of Christian Higher Education (IAPCHE) Lid Begeleidingscommissie Revisie NBV Lid Adviesraad Instituut voor Cultuurethiek Voorzitter curatorium Henk de Jong leerstoel
Prof. dr. H.J. Selderhuis	Directeur Refo500 (bezoldigd) President European Academy of Religion (EuARE) Voorzitter ledenraad verzekeringsmaatschappij Donatus Senioronderzoeker Nederlandse Onderzoeksschool voor Theologie en Religiewetenschap (NOSTER) Referent FWO-Brussel Eindredacteur <i>Journal of Early Modern Christianity</i> (De Gruyter) Redactielid <i>Reformation and Renaissance Review</i> Advisory Board Zeitschrift der Savignystiftung für Rechtsgeschichte Lid Wissenschaftlicher Beirat Melanchthon Akademie Bretten Member Advisory Board Theological Faculty of the University of Lund

Kuratoriumsmitglied Martin Luther Stiftung Erfurt
 Lid Evaluationskommission Stiftung Leucorea Wittenberg
 Lid Evaluationskommission Theologische Fakultät Jena
 President Reformation Research Consortium (RefoRC)
 Member Advisory Board Davenant Trust
 Chair 'Graces', academisch netwerk Korea
 Lid Wissenschaftlicher Beirat Ausstellung Ruhmuseum Gelsenkirchen, Reformation und die Vielfalt der Religionen

Prof. dr. A. de Muynck Lector Christelijk leraarschap Driestar educatief te Gouda (bezoldigd)
 Regional editor *International Journal of Education and Christianity*
 Lid Nederlands Godsdienst Pedagogisch Genootschap (Chair Dr. G. Betram-Troost)
 Lid Nederlandse Vereniging voor Pedagogen en onderwijskundigen (NVO): REG
 Lid International Association for the Promotion of Christian Higher education
 Lid Landelijke Vereniging voor Supervisie en Coaching (LVSC): REG NR 98119
 Lid Vereniging Lectoren www.lectoren.nl
 Lid Vereniging Lerarenopleiders Nederland VELON: REG NR 2385
 Lid International Seminar of Religious Education and Values

Prof. dr. M.A. van Willigen Lid en wetenschappelijk onderzoeker van het Centre for the Study of Early Christianity
 Co-editor van het *Jaarboek voor Nederlands Protestantisme*
 Co-editor van het digitale tijdschrift *Marturia*

Docenten en wetenschappelijk medewerkers

P.D. Baarda MA Lid redactie *Ambtelijk Contact*
 Psycholoog Driestar educatief (bezoldigd)

T.E. Boele-Noort MA Lid Junior Council van NOSTER Research Group

Drs. C.Th. Boerke Voorzitter Commissie Vormingswerk CGK
 Lid redactie *Protestants Nederland*
 Secretaris SKAMC: Stichting Kerkelijke Afgevaardigden Museum Catharijneconvent
 Secretaris bestuur Vereniging Protestants Nederland
 Secretaris Taakveld Liturgie CGK Apeldoorn-Oost

G.M. Bosker MA Pastoraal medewerker in de Hersteld Hervormde Gemeente Spijk (West-Betuwe)

Drs. B.J. Dikken Source text researcher Wycliffe Bijbelvertalers

Drs. I. Haarsma Docent filosofie aan de Theologische Universiteit Kampen (bezoldigd)

Dr. C.C. den Hertog Predikant CGK/GKv Nijmegen (bezoldigd)
 Lid van bestuur stichting 'Dr. O. Noordmans'
 Lid van redactie *Kontekstueel*
 Lid van redactie *In de Waagschaal*
 Lid van organiserend comité Nederlandse Barth-Tagung

Drs. A. Heystek Docent psychologie en pastorale vakken opleiding theologie CHE (bezoldigd)
 Gemeentebegeleider bij Meldpunt Seksueel Misbruik
 Lid synodale taakgroep Homoseksualiteit en homoseksuele relaties
 Voorzitter Deputaten Diaconaat CGK
 Lid Jeruzalempost van het CIS
 Lid comité van ambtsdragersconferenties in CGK

Dr. J. van der Knijff Muziekjournalist bij het Reformatorisch Dagblad (bezoldigd)

Dr. M.C. Mulder Wetenschappelijk medewerker Centrum voor Israëlstudies (bezoldigd)
 Docent Kerk en Israël, Nieuwe Testament aan CHE (bezoldigd)
 Extraordinary Professor NT aan de North-West University van Potchefstroom, in samenwerking met Greenwich School of Theology
 Lid Overlegorgaan Joden en Christenen
 Lid Comenius Commission

	Bestuurslid van de Stichting Evangelische Toerusting Afrika (EvTA) Voorzitter Stichting Steun Gereformeerde Kerken in Frankrijk (SSGKF)
Dr. J.J. Oosterhuis-den Otter	Lid van de Stichting Oudchristelijke Studiën Lid van Association Internationale d'Études Patristiques Lid van de Vereniging Classici Nederland
J. van den Os MA	Predikant CGK Spijkenisse (bezoldigd) Lid Society of Biblical Literature Lid European Association for Biblical Studies
Dr. J.W. van Pelt	Predikant CGK Oud-Beijerland (bezoldigd)
Drs. L. Snoek	Pedagoog-didacticus bij lerarenopleiding Godsdienst/Levensbeschouwing op de CHE (bezoldigd) Docent nascholing bij CGO-HBO-Theologie (bezoldigd)
Drs. J. van 't Spijker	Lid redactie <i>Kerkblad voor het Noorden</i> Adviseur cluster Bezinning en Toerusting van Deputaten Evangelisatie van de CGK Adviseur Deputaten Buitenlandse zending CGK Vertegenwoordiger Deputaten Buitenlandse zending CGK bij de Nederlandse Zendingsraad (NZR) Vertegenwoordiger van de TUA in stichting <i>Promise</i> (Foundation for the Promoting of Reformed Missiology and Ecumenics), met als functie treasurer Secretaris bestuur Stichting Trans World Radio Nederland & België
Dr. D.J. Steensma	Predikant CGK Veenwouden (bezoldigd) Hoofdredacteur <i>Kerkblad voor het Noorden</i> Lid Deputaten Vertegenwoordiging van de CGK (tot juli) Lid van de taakgroep homoseksualiteit en homoseksuele relaties (CGK) Scriba classis Leeuwarden CGK Lid werkgroep Fryske Bibeloersetting foar de ienenentweintichste ieu Lid werkgroep theologische ethiek
H. de Waard MA	Lid European Association of Biblical Studies

Bijlage 4

Procesgang kwaliteitsafspraken

Volgens het sectorakkoord Hoger Onderwijs van 9 april 2018 stelt de regering uit de studievoorschotmiddelen extra geld beschikbaar om de onderwijskwaliteit van universiteiten te verbeteren gedurende de periode 2019-2024.

Beschikbaar budget

Het beschikbare budget voor de TUA bedraagt ruim € 150.000,-.

Jaar	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Totaal
Bedrag	€ 12.390	€ 14.700	€ 24.961	€ 31.156	€ 32.896	€ 37.130	€ 153.233

Op 4 en 15 juni 2018 heeft het CvB respectievelijk de RvT en de UR op de hoogte gebracht van dit sectorakkoord, waar ook de TUA mee ingestemd heeft, en aangegeven studenten te vragen om met een voorstel voor de invulling ervan te komen.

Voorstel studenten

Op verzoek van het CvB hebben de studentleden uit de opleidingscommissie (OC) en de UR zich over deze vraag gebogen. Deze studenten zijn enerzijds betrokken bij discussies over onderwijskwaliteit en hebben anderzijds voldoende contact met medestudenten om te weten op welke punten studenten verbetering van de onderwijskwaliteit op prijs zouden stellen.

Op 1 oktober 2018 zijn deze studenten met een advies richting het CvB gekomen.

Het advies is om meer aandacht te besteden aan methodologie en dan met name aan de vaardigheden die nodig zijn voor het opstellen van een scriptie en andere (schriftelijke) opdrachten. Met dit advies is gekozen voor thema 2 van de kwaliteitsafspraken, 'meer en betere begeleiding van studenten'.

Het doel hiervan is dat studenten beter in staat zijn binnen de gestelde termijn en op voldoende niveau een zelfstandig onderzoek uit te voeren.

De begeleiding van studenten zal focussen op onderwijs in en gerichte feedback op punten zoals het formuleren van onderzoeksvragen, het inbedden van het onderzoek in het themaveld, het opstellen van een gedegen onderzoeksplan, het maken van een tijdsplanning, het beschrijven van resultaten en conclusies, etc.

De intensivering van deze begeleiding is zowel van belang voor de bachelor- als voor de masterstudenten. De verwachting is dat hiermee het studiesucces (thema 3) zal toenemen, doordat studenten sneller de scriptie kunnen afronden. Door extra fte's in te zetten voor de begeleiding, zal dit een verlichting geven bij de vakdocenten, die zich dan meer kunnen richten op de inhoudelijke begeleiding.

Ook de vakdocenten zullen methodologisch worden bijgeschoold.

Onderstaand de motivering waarom niet gekozen is voor de andere thema's uit het sectorakkoord:

Thema 1: Intensiever en kleinschaliger onderwijs (onderwijsintensiteit).

Dit thema is niet gekozen, vanwege het feit dat de TUA een kleine universiteit is, waardoor er al sprake is van kleinschalig onderwijs (in totaal ongeveer 140 studenten voor de bachelor en master samen).

Thema 2: Meer en betere begeleiding van studenten.

Voor dit thema is gekozen om de extra middelen in te zetten. Zie kader hierboven.

Thema 3: Studiesucces.

Voor dit thema is niet expliciet gekozen, hoewel het een punt is van voortdurende aandacht. Bij de inzet van de middelen voor een betere begeleiding van studenten (thema 2) zal naar verwachting ook het studiesucces van de opleiding verhoogd worden.

Thema 4: Onderwijsdifferentiatie.

Voor dit thema is niet gekozen om reden dat er binnen het curriculum waar mogelijk reeds gedifferentieerd wordt, en dit, gezien de kleine omvang van de opleiding, niet een hoge prioriteit kan hebben.

Thema 5: Passende en goede onderwijsfaciliteiten.

De onderwijsfaciliteiten en het te geven onderwijs zijn volgens de studenten (interne evaluaties en uitslagen NSE) op voldoende niveau en dit is daarom niet gekozen als thema om de extra middelen voor in te zetten.

Thema 6: Verdere professionalisering van docenten (docentkwaliteit).

Dit thema is niet expliciet gekozen. De opleiding hanteert kwaliteitseisen (professionalisering en BKO) voor de docenten waaraan voldaan moet worden en waaraan gewerkt wordt.

Het CvB heeft dit voorstel van de studenten op 30 oktober 2018 overgenomen en ziet daarmee kansen om de scriptiebegeleiding een kwaliteitsimpuls te geven. Een en ander is verder uitgewerkt in een concreet plan. Insteek is op zoek te gaan naar een docent methodologie vooralsnog voor 0,15 fte.

Intern draagvlak

Op 1 november 2018 heeft de UR ingestemd met de voorgenomen inzet van de studievoorschotmiddelen. Het voorstel is op 5 november 2018 gedeeld in een regulier overleg met de hoogleraren, docenten en onderwijsondersteunend personeel en is door hen positief ontvangen. Er is sprake van betrokkenheid op dit voorstel vanuit studenten en docenten.

Het CvB heeft de nadere uitwerking op 6 december 2018 voorgelegd aan de UR. Die heeft er formeel mee ingestemd.

De RvT is op 12 november 2018 door het CvB geïnformeerd over het proces en het voorstel vanuit de studenten. Op 14 januari 2019 heeft de RvT ingestemd met de keuze van het CvB en de beoogde uitwerking.

Oordeel NVAO

Het plan van aanpak is door het CvB definitief vastgesteld en op 22 januari 2019 opgestuurd naar de NVAO.

Op 19 maart 2019 heeft een panel van de NVAO op de TUA met vertegenwoordigers van bestuur, studenten en RvT gesproken over het ingediende rapport.

In het op 29 mei 2019 ontvangen rapport blijkt dat het panel van oordeel is dat het plan van de TUA voor de inzet van de studievoorschotmiddelen voldoet aan de criteria uit het Protocol voor de beoordeling van de Kwaliteitsafspraken Hoger Onderwijs 2019-2024. Op 6 juni 2019 is dit rapport teruggekoppeld naar de UR.

Op 28 juni 2019 bevestigde het ministerie van OCW in een brief de toekenning van de kwaliteitsbekostiging voor de periode van 1 januari 2021 tot en met 31 december 2024.

Op 7 november 2019 is de OCW-brief van 14 oktober 2019 over de verantwoording van de kwaliteitsafspraken ter kennisname van de UR gebracht.

Verdere uitwerking

Er is door de studiecoördinator en de beleidsmedewerker een notitie gemaakt met een nadere uitwerking van het plan gedurende de verschillende studie jaren.

In deze notitie zijn ook de opmerkingen verwerkt van de docent die nu methodologie verzorgt en de drie promovendi die een aanstelling aan de TUA hebben. In het kader van de leerlijn academische vaardigheden heeft ook de examencommissie input geleverd.

De OC heeft op 2 mei 2019 het eerste concept besproken en daarop feedback gegeven.

In de vergadering van 20 september en 5 december 2019 is de voortgang met de OC gedeeld.

Deze notitie is op 12 december voorgelegd aan de UR. Die kon zich er in vinden.

De notitie is op 7 januari 2020 besproken in een gezamenlijk overleg van hoogleraren en alle docenten en onderwijsondersteunend personeel.

Op 10 februari 2020 heeft het CvB de notitie en de advertentietekst voor de werving van een methodoloog vastgesteld en vervolgens voorgelegd aan de UR.

De UR kon zich hier in vinden.

Bijlage 5

Lijst van gebruikte afkortingen

AKZ ⁺	Kennisplein voor geloof, kerk en theologie dat uitgaat van de Theologische Universiteiten van Apeldoorn en Kampen en Hogeschool VIAA in Zwolle.
BEST	Biblical Exegesis and Theology (onderzoeksgroep)
bhv	Bedrijfs hulpverlening
BKO	Basiskwalificatie Onderwijs
CDHO	Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs
CGK	Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland
CHE	Christelijke Hogeschool Ede
CIS	Centrum voor Israël studies
Codo	College van docenten, incl. hoogleraren
Coho	College van hoogleraren
Cura	Curatorium
CvB	College van Bestuur
D.V.	Deo volente
EB	Executive Board
EC	European Credit (studiepunt)
ECE	Early Christian Exegesis
ELO	Elektronische Leeromgeving
ESFRI	European Strategy Forum on Research Infrastructures
ExC	Examencommissie
GG	Gereformeerde Gemeenten
GKv	Gereformeerde Kerken vrijgemaakt
GS	Generale Synode
GST	Greenwich School of Theology
GTU	Gereformeerde Theologische Universiteit
hbo	hoger beroepsonderwijs
HGT	Herbronning Gereformeerde Theologie (master)
HHK	Hersteld Hervormde Kerk
IBTS	International Baptist Theological Study
ICT	Informatie- en Communicatietechnologie
IND	Immigratie- en Naturalisatiedienst
LRT	Living Reformed Theology (master)
MOP	Meerjaren Onderhoudsplan
MoU	Memorandum of Understanding (samenwerkingsovereenkomst)
NGK	Nederlands Gereformeerde Kerken
NGP	Nederlands Gereformeerde Predikantenopleiding
NLU	Netwerk Levensbeschouwelijke Universiteiten
NSE	Nationale Studenten Enquête
NT	Nieuwe Testament
NVAO	Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie
NWO	Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek
NWU	North-West University in Potchefstroom (Zuid-Afrika)
OC	Opleidingscommissie
OCW	(ministerie van) Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
OT	Oude Testament
PEP	Permanente Educatie Predikanten
PKN	Protestantse Kerk Nederland
PRC	Puritan Research Center
PThU	Protestantse Theologische Universiteit
ReIReS	Research Infrastructure on Religious Studies (Europees onderzoeksproject)
RESILIENCE	RELigious Studies Infrastructure: tooLs, Expert, conNections and Centers (Europees onderzoeksproject)
RvT	Raad van toezicht

SIS	Studentinformatiesysteem
SOTAK	Studiekring Oude Testament Apeldoorn-Kampen
SURF	De ICT-coöperatie van onderwijs en onderzoek (oorspronkelijk: Samenwerkende Universitaire RekenFaciliteiten
TUA	Theologische Universiteit Apeldoorn
TUK	Theologische Universiteit Kampen
UR	Universiteitsraad
UvH	Universiteit voor Humanistiek
VSNU	Vereniging van Samenwerkende Nederlandse Universiteiten
WHW	Wet Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek
WNT	Wet Normering Topinkomens